

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Vinilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Găleşescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Mandatul de plată cambial prevăzut de Procedura civilă ardeleană mai ființează sub imperiul legii asupra cambiei dela 1 Mai 1934?* de Teodor Diaconescu, magistrat.

JURISPRUDENȚE

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Casa Generală de pensuni cu M. Ștefănescu* (Invaliditate de războiu. Când trebuie constatată pentru a-și produce efectele. Interpretarea art. 568 din legea sanitară);

— Idem, s. I: *Ion T. Ștefan cu N. Neguș* (Timbru. Acțiune nesuficient timbrată. Acordarea unui termen de plata taxei și amenzii. Neverificarea instanței decât ulterior termenului acordat. Nu poate fi imputabilă părții);

— Idem, idem: *Kandel Emeric cu Banca Ardeleană și a.* (Legea conversiunii. Competință. Cerere de recalculare a dobânzilor. Instanța competentă este tot tribunalul domiciliului debitorului);

— Idem, idem: *Firma Stewart et Partners L-ted din Londra cu Istrate Micescu* (Divergență. Chestiuni tranșate în completul obișnuit. Nu mai este necesar a fi cercetate și de complectul de divergență. Semnalarea lor în dispoșitivul hotărârii este suficient);

— Tribunalul Ilfov s. II civ. cor.: *Elena Crețulescu cu Al. Constantinescu ș. a.* (Formalitatea multiplului original impusă prin art. 1179 cod. civ., pentru actele sub semnătură privată, cari conțin convențiuni sinalagmatice. Scopul legiuitorului. Sancțiune. Nulitatea instrumentului probatoriu. Caracter. Cine o poate invoca. Vânzare cu pact de răscumpărare. Situația unui moștenitor care a executat convenția. Incriminare că vânzarea ascunde un contract pignorativ. Dovada existenței lui), cu Nota d-lui Al. Minulescu, magistrat;

— Curtea supremă din Polonia (Donațiune. Acceptare de către un minor neautorizat. Nulitatea absolută a donației), cu Nota d-lui H. Udrea, magistrat.

MANDATUL DE PLATA CAMBIAL PREVĂZUT DE PROCEDURA CIVILA ARDELEANA MAI FIINȚEAZA SUB IMPERIUL LEGII ASUPRA CAMBIEI DELA 1 MAI 1934?

Se știe că legile — și aci ne referim în special la acelea care comportă o structură mai amplă și mai complexă — încă dela data elaborării sub forma anteproiectelor și până în momentul când sunt promulgate, constituiesc obiectul a numeroase discuțiuni și examinări având loc, fie în comisiunile restrânse, însărcinate de obicei cu alcătuirea lor și care funcționează pe lângă ministerele respective, fie în sânul Consiliului Legislativ, fie în comisiunile, secțiunile și plenul Corpurilor Legiuitoare, fie în sfârșit și în presă. Cu toate acestea însă e imposibil să nu se constate, că chiar dela imediata lor punere în vigoare, majoritatea lor abundă într-o sumedenie de lacune, inadvertențe și erori tehnice de natură să creeze numeroase dificultăți instanțelor chemate a le aplica și care în mod necesar trebuie să dea soluții tuturor cazurilor ce li se prezintă. Exemplul celei de a patra legi pentru reglementarea datoriilor este tipic. Jurisprudența și doctrina învederează pe zi ce merge, toate imperfecțiunile acestei legi, care ca niciuna de până acum, raportată la timpul de când își are aplicațiunea, nu a dat naștere la un număr mai mare de discuțiuni și de acerbe controverse. Legea cambiei și a biletului la ordin din 1 Mai 1934 deși se înfățișează, sub acest aspect, cu mult superioară legii de lichidare a datoriilor, totuși, în mod inevitabil a început și ea să dea naștere în ultimul timp la o serie de discuțiuni, dintre care una în special, preponderază prin importanța instituțiunii la care se referă. Este vorba anume, dacă sub regimul inaugurat de această lege, mandatul de plată cambial, prevăzut de art. 606-619 din procedura civilă ardeleană, continuă a-și mai avea vreo aplicațiune sau, dimpotrivă, el a fost pur și simplu înlăturat.

S'a susținut anume de o parte din doctrină (1), dân-

1) E. Pușcariu: *Curierul Judiciar* nr. 24 din 1935, pagina 384; idem, *Pandectele Române*, caietul 4-5 din 1935, pag. 115; Dr. Mauriciu Kell: *Revista Cercului Juridic Bănățean* nr. 6 din 1935 pag. 258.

du-se chiar și soluțiuni în acest sens (2), că art. 112 din noua lege cambială a abrogat toate legile și dispozițiunile anterioare cu privire la cambie și la biletul la ordin în măsura în care aceste dispozițiuni nu sunt menținute de însăși această lege, ceea ce este cazul pentru dispozițiunile de procedură civilă în ce privește acțiunea cambială, exercitată pe teritoriul Ardealului, menținută prin art. 63 din legea cambială în vigoare.

În studiul de față ne propunem să examinăm și noi această chestiune, spre a învedera în cele din urmă că punctul de vedere menționat mai sus este eronat și că mandatul de plată cambial, odată cu punerea în vigoare a noiei legi a cambiei, a încetat să mai aibă vreo ființă în actualul drept românesc. Într-unul dintre argumentele invocate atât în sprijinul tezei ce susținem, cât și în sprijinul tezei contrare, se bazează pe abrogarea de texte, socotim necesar a face în prealabil o mică incursiune în materia desființării legilor. După o tradițională clasificare abrogarea unei legi intrând în exclusivă competență a puterii legiuitoare este sau expresă, când formularea ei se face *expressis verbis* sau tacită, când rezultă din incompatibilitatea care există între legea nouă și legea veche. Aceasta din urmă este desființată numai în măsura incompatibilității sale cu legea nouă, adică în acele dispozițiuni, care sunt contrare celor cuprinse în legea nouă; pentru rest ea continuă să subsiste, producând toate efectele. Abogațiunea tacită este fondată pe considerentul că legiuitorul manifestându-și succesiv două voințe distincte, cea mai recentă din ele trebuie să prevaleze. Acesta e și sensul adagului: *lex posterior derogat priori*. De obicei, la sfârșitul legilor se găsește un articol, a cărui redacțiune este următoarea: Legile anterioare sunt abrogate în toate acele dispozițiuni, care sunt contrare celor cuprinse în legea de față. Această formulă nu-i altceva decât enunțarea abrogării tacite, de aceea înserarea ei în lege este cu totul inutilă. Curtea de Casație franceză a mers chiar mai departe, stabilind printr-o serie de deciziuni (3) principiul, că dacă două legi succesive au de obiect aceeași materie și legea nouă nu mai reproduce o dispoziție particulară a legii vechi, fără a enunța abrogarea ei, expresă sau tacită, această dispoziție particulară se consideră fără nicio discuție ca abrogată. Un exemplu lămuritor de abrogare tacită ni-l oferă art. 1912 din c. civil, rom., care dispune: Codicii Domnitor Calimachi și Caragea ca și orice alte legi, civile anterioare, ordonanțele domnești și instrucțiunile ministeriale din ambele Principate-Unite sunt abrogate în tot ce nu este conform regulilor prescrise în prezentul codice. Aceasta însemnează că ori de câte ori vom întâlni o lacună în legea actuală, vom putea recurge la legile vechi, dacă speța ce ne interesează este prevăzută acolo. Un exemplu de abrogare mixtă, adică și expresă și tacită, îl găsim în art. 7 din legea dela 30 ventose anul XII, prin care s'a promulgat codul civil din anul 1904 și astăzi în vigoare în Franța. Acest articol edictază următoarele: cu începere de astăzi, când legile componente ale codului civil devin executorii, legile romane, ordonanțele, cutumele generale sau locale, statutele și regulamentele încetează de a

mai avea forța unei legi generale sau particulare în materiile care formează obiectul menționatei legi. Prin urmare este suficient ca o materie să constituie obiectul uneia sau mai multor dispozițiuni din codul civil, pentru ca vechea legislație relativă la această materie să fie abrogată complet. Astfel între altele, codul tratează prescripția. Potrivit art. citat, toate legile vechi relative la prescripție sunt abrogate. Ele nu mai au nicio aplicabilitate chiar pentru soluționarea chestiunilor relative la acest obiect și pe care codul a neglijat să le reglementeze. Dar legiuitorul francez a omis să însere în articolul citat și dreptul intermediar (17 Iunie 1879 — 15 Martie 1803). În acest caz operează numai o abrogare tacită a textelor: dreptul intermediar nu a fost abrogat decât în acele din dispozițiunile sale, care devin inconciliabile cu acelea cuprinse în codul civil; pentru rest el subsistă, păstrându-și așa dar și astăzi toată forța asupra punctelor rămase nereglementate de cod.

Articolul 112 din legea asupra cambiei și a biletului la ordin este cu totul altfel redactat decât primul din cele două articole citate, care prevede abrogarea tacită și decât secundul, care prevede abrogarea mixtă. Într-adevăr, redacțiunea lui este următoarea: din ziua intrării în vigoare a acestei legi — 1 Iunie 1934 — sunt abrogate toate legile și dispozițiunile anterioare privitoare la cambie și la biletul la ordin. Atât. Legiuitorul n'a mai adăugat deci și restul formulei-cliseu, proprie abrogării tacite: *care sunt contrare legii de față*. Potrivit principiului enunțat mai sus, chiar în cazul când legea nu ar mai fi edictat niciun fel de abrogare, prin faptul însă că din vechile legi a omis să reproducă unele dispozițiuni speciale, acestea au devenit *ipso facto* abrogate. E tocmai cazul mandatului de plată cambial, despre care în tot cuprinsul ei, legea nu face nicio mențiune. Argumentul invocat în teoria contrară este tras, se pare, din tăcerea legii. Am conceda totuși să-l acceptăm, dacă cel puțin consecința ce ar decurge, ar fi în armonie cu principiile dreptului comun. Dispozițiunile privitoare la mandatul de plată cambial, deși înglobate în textul legii de procedură civilă, care în treacăt fie zis, este un conglomerat de cele mai disparate forme și formalități constituiesc niște excepțiuni dela normele obișnuite de procedură, după care reclamațiunea în justiție se face prin intermediul acțiunii. Legea cambială este și ea o lege excepțională. Cum am putea atunci să-i aplicăm dispozițiunile speciale ale mandatului de plată când *exceptio firmat vim legis in casibus non exceptis*? Dacă legiuitorul cambial ar fi avut intențiunea să mențină și sub regimul actual mandatul de plată cambial, nimic nu l-ar fi reținut să și-o traducă în fapt, folosind formula stereotipă, dând articolului 112 redactarea respectivă și consacrand în felul acesta principiul abrogării tacite, adoptat și de legiuitorul codului civil și de o sumedenie de alte legiuri.

Nefăcând aceasta, în mod implicit legiuitorul cambiei l-a repudiat: *Lex ubi voluit dixit, ubi tacuit noluisse censendum est*. După cum se vede, de data aceasta uzează de o formulă mult mai largă și mai generală caracteristică abrogării exprese. Prin ea edictază o desființare absolută și cumulativă a tuturor legiurilor anterioare privitoare la cambie și la biletul la ordin. Față cu modul lui de a se exprima, ciar și categoric, s'ar mai putea susține cu destul temei că, fie prin articolul 112, fie prin alte articole a fost abrogată numai o parte din dispozițiunile legilor anterioare și anume

2) Trib. Cluj s. III civ. com., sent. com. nr. 11 publicată în Curierul Judiciar nr. 24 din 1935 pag. 384; Idem, sent. com. nr. 13 publicată în Pandectele Române, caietul 4—5 din 1935, pag. 111.

3) Demolombe: Cours de Code Napoléon 1. 128.

numai acelea, care se găsesc legiferae și prin legea nouă și nu toate, în bloc, fără nicio distincțiune între ele? A împărtăși acest mod de a vedea, ar însemna să adăugăm pur și simplu la lege, alăturându-i nu numai mandatul de plată, dar și alte instituțiuni prevăzute de legiuirile cambiale de până acum și rămase nereglementate în noua lege. Voința, pe care a trebuit, din acest punct de vedere să și-o impună legiuitorul și din certe considerațiuni despre care facem mențiune la sfârșitul acestui studiu, nu a putut fi evident decât una singură: aceea de a suprima în mod radical sistemul legislativ cambial practicat până la punerea în vigoare a noiei legi. În consecință toate legile, reglementele, ordonanțele ministeriale, etc., care dispun asupra cambiei și asupra biletului la ordin, fie din punct de vedere material, fie din punct de vedere procedural, nu mai pot avea nicio tărie cu începere dela 1 Iunie 1934. În acest sens, toate dispozițiunile din codul comercial aplicabil în Vechiul Regat și în Basarabia, legea cambiei și a cecului aplicabilă în Bucovina, legile și ordonanțele aplicabile în Transilvania și anume: legea cambială XXVII din anul 1876, ordonanța Ministerului de Justiție Ungar nr. 2851 din anul 1881 elaborată în temeiul art. 118 din legea precitată, dispozițiunile respective din legea LX din anul 1881 (art. 6 alin. 2, 223 și 224) și din legea 1 din anul 1911 (art. 606—619) sunt suprimate în tot cuprinsul lor. Mandatul de plată fiind reglementat de aceasta din urmă lege, urmează implicit să fie desființat și el.

Făcând abstracție însă de această exegeză gramaticală și procedând la scrutarea textelor, din care s'a inspirat legiuitorul, la examinarea lucrărilor pregătitoare și în sfârșit, la o analiză bazată pe rațiune și utilitate, vom ajunge la aceeași concluzie.

Expunerea de motive a legii ne arată că i-au servit de model următoarele legiuri: 1) legea uniformă anexată convențiunii, pe care un număr de 30 state au elaborat-o la Geneva în sesiunea dela 13 Mai la 19 Iunie 1930 relativ la cambie și 2) legea italiană asupra cambiei din 14 Decembrie 1933. Prin prima, s'au stabilit clauzele esențiale destinate a constitui normele internaționale fundamentale ale dreptului cambial; aceleași clauze însă, în ceea ce privește aplicațiunea lor în continentul european fuseseră decretate de inderogabile. Cu toate că printre statele participante la elaborarea convențiunii figura și Austria, în legislația căreia se găsea mandatul de plată și cu toată însemnătatea necontestată a acestuia, totuși el nu a fost acceptat nici măcar sub forma unei clauze facultative, cu atât mai puțin a unei clauze esențiale. Legiuitorul român, la fel cu cel italian, omițând să-l legifereze, n'a făcut altceva decât să se conformeze dispozițiunilor convențiunii, obligatorii și pentru noi și pentru toate celelalte 29 state aderente. Consiliul legislativ, prin avizul nr. 13 din 16; 17 și 18 August 1934, scoțând în relief dificultățile ce le-ar prezenta aplicațiunea sistemului titlului executor în Ardeal, a sugerat parlamentului adoptarea mandatului de plată; el a rămas totuși nelegiferat.

Expunerea de motive a legii, în partea privitoare la procedură se ocupă și ea numai de acțiunea cambială și de investirea cambiei cu titlul executor. În cursul debaterilor parlamentare, senatorii Em. Slătineanu și Al. Iliescu au subliniat caracteristicile noului sistem și care, între altele exclude procedura mandatului de plată cambial aplicabil în Ardeal. Raportorul legii și ministrul justiției de față la discuție, n'au

dat cu toate acestea nicio replică, spre a infirma eventual punctul de vedere al oratorilor.

Să vedem acum, dacă menținerea mandatului de plată ar mai avea astăzi vreo rațiune, ar corespunde ea vreunei necesități sau măcar unei utilități? Pentru valorificarea pretențiunilor cambiale, legiuitorul pune la îndemâna creditorului, două căi: una, căreia îi corespunde acțiunea prevăzută de art. 49 din legea cambială abrogată, acțiunea cambială, fie directă, în contra acceptantului și avalistilor, fie de regres în contra giranților, trăgătorilor și celorlalți coobligați; cealaltă, constituind inovațiunea cea mai de seamă a legii, prevăzută de art. 61 și 62 și prin care creditorul posesor al cambiei poate proceda direct la executare, prin simplă investirea ei cu formula executorie. Uzând de prima cale, care implică un proces în toată regula cu acțiune, citații, etc., creditorul se supune de bună voie unei proceduri și anevoioase și de lungă durată, prejudiciind asupra intențiunii legiuitorului, care anume i-a creat avantajii prin adoptarea unei proceduri cât mai accelerate și mai sumare. Creditorul își creează așa dar impedimente, zădărnindu-și singur recuperarea pretențiunii. De vreme ce procedura acțiunii cambiale nu este reglementată de lege, el trebuie să și-o înainteze potrivit normelor dreptului comun; în mod fatal deci este expus la toate târăgăniurile la care debitorul, cum e și firesc, e tentat să i le căsuneze prin epuizarea tuturor căilor de atac. În sfârșit și târziu de tot, poate să ajungă exact acolo, de unde ar fi putut să pornească, uzând de secunda cale: investirea cambiei cu formula executorie. În contra somațiunii care urmează jurnalului de investire, debitorul are dreptul a face în cinci zile opoziție ce se judecă de urgență și cu toată precăderea și apoi în contra hotărârii primei instanțe poate înainta apel în termen de 15 zile dela pronunțare. Odată cambia investită cu formula executorie și indiferent de opoziție sau de apel, creditorul are posibilitatea să și desăvârșască urmărirea, tot timpul cât nu i s'a prescris dreptul (art. 94). Suspendarea executării nu s'ar putea produce decât când debitorul nu și recunoaște semnătura, înscriindu-se în fals sau contestând procura. Dar și în această situațiune se pot lua în contra-i măsuri de asigurare, fie prin instituirea de sechestre asigurătoare, fie prin poprire, fără să mai fie nevoie de depunerea vreunei cauțiuni. Iată deci atâtea avantajii, pe care legiuitorul le statornicește în folosul creditorului, în cazul când ar recurge deadreptul la investirea titlului sau de creanță cu formula executorie. În această situațiune, ar mai putea sta el mult timp la îndoială, spre a se hotări asupra căii pe care trebuie să pornească? În mod firesc deci acțiunea cambială a devenit fără vreun interes și fără vreo utilitate practică. Exercițarea ei nu ar mai fi necesară decât în cele trei cazuri prevăzute și de paragr. 14 din ordonanța Ministerului de Justiție Ungar nr. 2851 din 1881 și anume: 1) când cambia suferă de vreun viciu esențial; 2) când părțile-debitor domiciliază pe teritoriul altui stat; 3) când acesta se află în loc necunoscut și este nevoie deci de citarea lui prin publicațiune.

Aproape în întregime toate motivele expuse mai sus și din care se deduce inoportunitatea și inutilitatea în general a acțiunii cambiale sunt valabile și în ceea ce privește mandatul cambial. În adevăr, între aceste două instituțiuni nu există decât următoarele distincțiuni: 1) înaintând cerere pentru emiterea mandatului de plată cambial, creditorul are facultatea, de care e

lipsit atunci când intențiază acțiune, ca simultan cu ea să ceară și execuție de asigurare, fără avizul debitorului; 2) acesta poate înainta în contra mandatului de plată numai excepțiuni și acestea numai în termen de 3 zile pe câtă vreme în cazul acțiunii, el poate uza de căile indicate de dreptul comun, printre care de opoziția, pe care o poate înainta în termen de 15 zile; 3) hotărîrea chiar în procesele debătute la judecătore, născute prin introducerea excepțiunilor cambiale, se dă fără drept de opoziție și 4) obligațiunea prevăzută în hotărîrile următoare cererii mandatului de plată trebuie îndeplinită, nu în termenul prevăzută de dreptul comun și care este de 15 zile, ci în timp de 3 zile. După cum se vede, afară de prima, toate celelalte deosebiri sunt cu totul disparente. Este adevărat că prin noul sistem, legiuitorul a răpit creditorului posibilitatea unei execuții de asigurare prin surprindere. Dar după cum arată foarte just d-l președinte de Curte I. Mănescu în articolul său „Cambiatitlu executor” (4), dacă se pot găsi argumente pentru surprindere tot așa de lesne se pot găsi și pentru avizare. În tot cazul, deși legea în discuție înfățișează un aspect de accentuată protejere a intereselor creditorilor cambiali, ea este totuși o lege și ca atare trebuie, după cum ne spune d-l François Génys, profesor la Facultatea de Drept din Nancy „să dea o satisfacție diverselor aspirațiuni rivale, a căror justă conciliațiune apare necesară pentru realizarea scopului social al utilității”. Avantajarea creditorului nu poate fi împinsă până la o totală neglijare și a intereselor și a personalității debitorului, care în deobște este presupus a fi de bună credință și gata a-și satisface obligațiunile sale contractuale. Despre exigibilitatea creanței, el este avertizat de altfel prin însăși scadența cambiei astfel că un debitor de rea credință își poate înstrăina patrimoniul chiar și mai înainte de orice somațiune pentru eludarea creditorilor, care-și găsesc totuși un corectiv în acțiunile pauliene.

În legătură cu sistemul de executare, introdus de noua lege cambială, s'a mai formulat și o altă observațiune, în ceea ce privește aplicațiunea lui în Ardeal. S'a obiectat anume că între el și sistemul de până acum, practicat în această parte a țării, nu s'a făcut nicio legătură, dându-se astfel naștere la oarecare dificultăți. Mai întâi, trebuie să mărturisim, nu suntem edificați despre ce anume legătură era nevoie și întru cât lipsa ei s'ar împotriivi unei aplicațiuni normale a legii. Faptul de a nu fi fost mai complet reglementată somațiunea prevăzută de art. 61, ignorată de legiuirile transilvănene, mai bine zis faptul de a nu se fi indicat termenul de care este ea legată, constituie o simplă lacună a legiuitorului. Singură această lacună nu poate însemna numai decât o lipsă de legătură. Ea devine însă lesne complinită, recurgând, după cum opiniază d-l I. Mănescu (5) la dispozițiunile art. 388 și 389 pr. civ., texte care reglementează somațiunea și care prin forța lucrurilor cată a-și avea aplicațiunea și în Transilvania. Caracterul noului sistem este tocmai unul inovator, necunoscut până acum în nicio legiuire cu excepția celor italiene și sovietice. Până la complectarea pe cale legislativă a lacunelor constatate, cade în sarcina jurisprudenței și a doctrinei să le supleaze în așa fel încât legea să poată corespunde cât mai bine scopului ei.

Dacă între mandatul de plată și acțiunea cambială nu există decât deosebiri minime și dacă acțiunea cambială nu prezintă nicio superioritate față de sistemul direct executor, în mod logic va trebui să conchidem că o superioritate similară va avea acest din urmă sistem și față de mandatul de plată. La fel ca și acțiunea cambială, odată legiferat, ar risca să rămână o simplă dispozițiune caducă, pentru că prea puțini vor fi aceia, cari să ignoreze dificultățile proprii și lui și acțiunii cambiale, și să uzeze de el pentru valorificarea creanțelor cambiale. În mod necesar, el și-ar avea aplicațiunea exclusiv în cele trei cazuri expuse mai sus, foarte arareori întâlnite în practică, în care exercitarea acțiunii cambiale s'ar impune și ea. Dar pentru aceste cazuri și înclinăm a crede, numai pentru ele, legiuitorul a reglementat deja, deși incomplet, acțiunea cambială. Mai era atunci nevoie, ca pe deasupra ei și pe deasupra sistemului de învestirea titlului cu formula executorie, să prescrie creditorilor cambiali, încă o cale — a treia — atunci când pentru valorificarea pretențiunilor în genere, unele rezemate pe titluri aproape tot așa de puternice ca și cambia, legiuitorul nu prescrie în deobște decât una? Concluzia ce se desprinde din considerațiunile de mai sus este aceea că mandatul de plată cambial nu și-ar justifica prin nimic existența, nu ar corespunde nici măcar vreunei utilități, devenind o instituție pur și simplu superfluă. El nu mai poate avea prin urmare, în actualul sistem cambial, nicio aplicațiune, cu atât mai vădit, cu cât a fost, după cum am arătat și expres abrogat de lege.

Nu trebuie să se uite că legea cambiei dela 1 Mai 1934 constituie un așezământ, de bază în legislația noastră de unificare. Primordiala preocupare a legiuitorului n'a putut fi alta, decât ca prin ea, să dea țării, un drept cambial uniform și unitar. Prin edictarea art. 112, consacrand abrogarea expresă și-a manifestat, fără nicio urmă de îndoială, intențiunea de a înlătura tot acel mozaic de legi, sub imperiul cărora ne-am găsit, din nefericire, până acum. A fi adoptat principiul abrogării tacite, ar fi însemnat ca pentru soluționarea diverselor chestiuni, rămase în mod inevitabil nereglementate de lege, să se reînvieze toate acele legislații, care nu ne aparțin, să ajungem adică în situațiunea de mai înainte, practicând mai departe — cine știe până când — un sistem cambial poliform și incoerent, ceea ce ar fi fost destul de regretabil.

TEODOR DIACONESCU,

Doctor în Drept, Judecător Agnita (Târnava-Mare)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența dela 27 Iunie 1935.

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, prim-președinte

Casa Generală de pensii cu Marin Ștefănescu

Decizia nr. 45. Dosar nr. 23/935

Pensiune. Invaliditate de războiu. Când trebuie constatată pentru a-și produce efectele. Interpretarea art. 568 din legea sanitară din 1930. Art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920, art. 84 din legea generală de pensii.

Scopul legiuitorului din 1930, prin inserarea art. 568 din legea sanitară, nu a fost de a institui sau deschide noi drepturi de pensii pentru invaliditate de războiu, ci numai de a recunoaște ca valabile drepturile

4) *Ardealul Juridic* nr. 3 din 1935, pag. 37.

5) *Ibidem*, pag. 37.

cari se născuseră deja până la 1 Aprilie 1923, dar care nefiind exercitate, din diverse cauze până la acea dată, au rămas prescrise prin efectul dispozițiilor art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 și art. 84 din legea generală de pensiuni.

Prin urmare, nefiind vorba de un drept de pensiune de războiu, născut anterior datei de 1 Aprilie 1923, pe baza unei constatări de invaliditate contractată în timpul și din cauza războiului, ci de un drept de pensiune cu totul nou, tras pe temeiul unei noi constatări de invaliditate făcută peste termenul fixat de art. 568 din legea sanitară, intimatul nu intră în prevederile legii.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Casa Generală de Pensiuni în contra deciziei Curții de Conturi Secțiuni Unite nr. 61 din 1934 dată în proces cu Marin Ștefănescu:

Văzând deciziunea atacată din care se constată următoarele :

Comisiunea de pensiuni, prin deciziunea nr. 1448 din 6 Februarie 1932, a respins cererea căpitanului în rezervă Marin Ștefănescu de a fi înscris la pensiune pe baza art. 568 din legea sanitară dela 14 Iulie 1930, pentru motivul că solicitantul, după cum ar rezulta din acte, a fost declarat invalid după data de 1 Aprilie 1923;

Marin Ștefănescu declară apel contra acestei decizii, apel care a fost admis de Curtea de Conturi s. II-a prin deciziunea nr. 410 din 1932, recunoscându-i-se cu începere dela 1 Ianuarie 1931, o pensie de bază lunară de 2.600 lei.

Pentru a da această soluție, Curtea de Conturi constată și motivează că intimatul îndeplinește condițiile prevăzute de art. 568 din legea sanitară.

Casa Generală de Pensiuni declarând recurs a invocat următoarele motive: exces de putere, violarea art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 și art. 84 din legea pensiilor dela 1925. Exces de putere și violarea art. 568 din legea sanitară.

Inalta Curte de Casație s. III-a prin decizia nr. 680 din 28 Martie 1934 examinând în complet de divergență motivele de mai sus, admite recursul și casează decizia Curții de Conturi trimițând dosarul aceleiași Curți pentru o nouă judecare.

Procesul venind din nou spre judecare la Inalta Curte de Conturi, această instanță, constituită în Secțiuni Unite menține soluțiunea dată prin deciziunea anterioară.

Pentru a da această soluție, Curtea cercetează dacă apelantul întrunește condițiile art. 568 din legea sanitară și constată că infirmitatea a fost constatată în termenul legal, la 19 Decembrie 1917; că procesul verbal nr. 87 din 1931 al comisiei medico-militare a Corpului II de Armată nu este constatare nouă, ci nu este decât completarea și confirmarea primei constatări a infirmității care a avut loc în 1917; că legea nu cere ca infirmitatea să aibă drept consecință abandonarea profesiei obișnuite ci numai o stânjenire, o împiedicare relativă în exercițiul ei; că punerea în retragere a pensionarului poate fi făcută în orice moment până la data înscrierii la pensie și nu trebuie ca această retragere să se fi produs înainte de 31 Martie 1923; în ce privește tardivitatea încheerii și depunerii unor acte, Curtea de Conturi constată că această tardivitate nu se poate imputa apelantului; de asemenea, Curtea mai constată că apelantul a introdus cererea de pensiune la

Oficiul I. O. V. în termen și nu este necesar ca această cerere să fi fost introdusă drept la Casa Pensiilor.

În contra deciziei Curții de Conturi Secțiuni Unite, Casa Generală de Pensiuni declară recursul de față.

Asupra primului motiv de recurs astfel formulat :

Exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 568 din legea sanitară dela 1930, a art. 3 și 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 și a art. 84 din legea pensiilor dela 1925.

Pentru a recunoaște d-lui Marin Ștefănescu pensiune pentru invaliditate de războiu conform legii dela 2 Septembrie 1920, Curtea de Conturi Secțiuni Unite interpretează textul art. 568 din legea sanitară dela 1930, în sensul că au dreptul de a fi înscrși la pensie pe baza legii din 2 Septembrie 1920 toți ofițerii cari au dobândit o infirmitate în timpul și din cauza războiului dacă acea infirmitate a fost constatată până la 31 Martie 1923, chiar dacă pe baza ei ofițerul a fost menținut în cadrele armatei. Instanța de fond adaugă pentru justificarea acestei soluții că nici art. 568 din legea sanitară nici dispozițiile legii dela 2 Septembrie 1920 nu cer ca ofițerul constatat invalid să fi fost pus în retragere înăuntrul termenului fixat de art. 36, adică până la 31 Martie 1923, și că e suficient pentru aplicarea art. 568 ca punerea în retragere să fi fost ordonată până la data înscrierii la pensie; că, în cazul d-lui Marin Ștefănescu s'a făcut în Noembrie 1931 o a doua constatare medicală care a stabilit existența infirmității precizate prin procesul-verbal al comisiei medicale din 1917 adăugând însă spre deosebire de ce făcuse prima Comisie, că infirmitatea este de natură a motiva punerea în retragere a ofițerului, ceea ce a și avut loc în Noembrie 1931.

Judecând astfel instanța de fond a comis un vădit exces de putere violând și interpretând greșit textele mai sus menționate.

Intr'adevăr, din aceste dispoziții rezultă că legiuitorul dela 1930 s'a ocupat numai de ofițerii puși la retragere și ale căror infirmități care au motivat punerea la retragere, au fost constatate mai înainte de 1 Aprilie 1923 și că nu s'a avut în vedere decât constatările de invaliditate care conclueau în mod necesar la punerea în retragere a ofițerului, nu și acelea care au avut de urmare menținerea ofițerului în serviciul militar. Că scopul legiuitorului dela 1930 n'a fost de a institui noi drepturi la pensiune pentru invaliditate de războiu ci de a recunoaște ca valabile drepturile de această natură, cari se născuseră până la 1 Aprilie 1923, dar care nefiind exercitate până la acea dată, au rămas prescrise prin efectul dispozițiilor art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 și a art. 84 din legea pensiilor dela 1925. Că Curtea de Conturi Secțiuni Unite numai cu înlăturarea acestor principii a putut dispune înscrierea la pensie a d-lui Marin Ștefănescu, ținând seama de constatarea făcută în 1931 cum că infirmitatea dobândită în războiu necesită punerea sa în retragere din armată, constatare absolut inoperantă față de constatarea de fapt că infirmitatea dobândită în 1917 nu-l face impropriu serviciului militar și de împrăjurarea că numitul domn a fost menținut în cadrele armatei până în anul 1931. Constituie de asemenea o vădită eroare afirmațiunea Curții de fond că nici art. 568 din legea sanitară, nici art. 3 și 36 din legea dela 2 Septembrie 1920 nu cer ca punerea în retragere a infirmului să fi avut loc înaintea termenului de 2 ani dela trecerea armatei pe picior de pace, deoarece din întreaga economie a legii dela 2 Septembrie 1920 rezultă că legiuitorul nici n'a putut concepe nașterea dreptului de pensie decât în persoana ofițerilor puși în retragere din armată pentru infirmități, și prin urmare, n'a putut declara prescrise decât drepturile născute dar neexercitate până la 31 Martie 1923.

Considerând că prin art. 568 din legea sanitară se prevede că ofițerii și reangajații, puși în retragere pentru infirmități dobândite în timpul și din cauza războiului de întregirea neamului, ale căror infirmități au fost constatate de comisiile medico-militare până la 31 Martie 1923 inclusiv, dar cari până la acea dată nu au depus toate actele conform art. 36 din legea din 2 Sept. 1920 și art. 84 din legea pensiilor din 1925, vor avea dreptul ca în termen de un an dela promulgarea acestei legi, să depună toate actele și noi cereri de a fi înscriși și revizuiți la pensie pe baza art. 5 și 6 din legea dela 2 Septembrie 1920, combinate cu art. 6 lit. c. din legea modificatoare a pensiilor din 20 August 1929 și cu art. 17 și 18 din regulamentul ei;

Considerând că din aceste dispozițiuni rezultă că legiuitorul din 1930 s'a ocupat numai de ofițerii deja puși la retragere și ale căror infirmități de războiu, cari au motivat punerea la retragere, au fost constatate mai înainte de 1 Aprilie 1923; că rezultă din aceleași dispoziții că prin el nu s'a avut în vedere decât constatările de invaliditate de războiu, care fiind făcute anterior datei de mai sus conchideau în mod necesar la punerea în retragere a ofițerului, ca efect de neînălțur al infirmităților constatate, iar nu și acele constatări cari, ca în speță, — au avut de urmare menținerea ofițerului în serviciul militar acestea neputând avea niciun efect cu privire la stabilirea drepturilor de pensie, în vederea căror s'a inserat acest articol în legea sanitară;

Că dacă este adevărat că în speță, intimatul a cerut și obținut în 1931, o nouă constatare a infirmității contractate în războiu pe baza căreia a și fost pus la retragere, această nouă constatare, însă făcută după 1 Aprilie 1923, este absolut inoperantă sub raportul aplicării art. 568 al legii sanitare;

Considerând, în adevăr, că scopul legiuitorului din 1930, prin inserarea acestui articol în legea sanitară nu a fost acela de a institui sau deschide noi drepturi de pensie pentru invaliditate de războiu, ci de a recunoaște ca valabile drepturile din această materie, cari se născuseră deja până la Aprilie 1923, dar care motive nefiind exercitate, din diverse cauze până la acea dată, au rămas prescrise prin efectul dispozițiunilor art. 36 din legea dela 2 Septembrie 1920, și 84 din legea generală de pensiuni;

Considerând că în speță rezultă din înseși constatările instanței de fond că nu este vorba de un drept de pensie de războiu născută anterior datei de 1 Aprilie 1923, pe baza unei constatări de invaliditate contractată în timpul și din cauza războiului, constatare care să fi motivat și conchis la punerea în retragere potrivit art. 3 din legea dela 2 Septembrie 1920, ci de un drept de pensie cu totul nou, pretins pe temeiul unei noi constatări de invaliditate de războiu, care conchide — în adevăr — de astă dată, la punerea în retragere a intimatului dar care constatare este făcută peste termenul de 1 Aprilie 1923, fixat de art. 568 și cu nesocotirea dispozițiunilor prohibitive ale art. 36 și 84 din legile respective, mai sus citate;

Că așa fiind, numai cu violarea și greșita interpretare și aplicare a acestor texte de lege Curtea de fond a putut decide că intimatul intră în prevederile art. 568 al legii sanitare și deci motivul I de casare fiind întemeiat, fără a mai discuta motivele II și III devenite inutile în cauză recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, admite motivul I de casare din recursul Casei Generale de Pensiuni.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I a

Audiența dela 14 Mai 1935

Președinția d lui AL. IUȚA, președinte

Ion T. Ștefan cu N. Neguț

Deciziunea nr. 806 Dos. 1676/934

Timbru. Acțiune nesuficient timbrată. Acordarea unui termen de plată a taxei și amenzii. Neverificarea instanței decât ulterior termenului acordat. Nu poate fi imputabilă părții. Art. 42 din legea timbrului.

Procedura instanței care la termenul dat anume pentru justificarea plății taxei și amenzii, în loc de a face această verificare, a trecut la cercetarea în fond a pricinii, nefiind imputabilă părții, nu poate constitui o culpă din partea ei, de a fi omis să producă încă de atunci dovada plății taxei și amenzii, conform art. 42 din legea timbrului.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Ion P. Ștefan în contra sentinței nr. 300 din 1934 a Tribunalului Argeș s. I-a, dată în proces cu N. Neguț:

Văzând motivul de casare în cuprinderea următoare:

Violarea dispozițiunilor art. 42 alin. 3 și 4 din legea timbrului.

În fapt: la o înfățișare am cerut tribunalului să dea termen spre a timbra apelul; după aceasta am depus timbre pentru complectarea timbrului apelului lei 200 socotind din eroare că această sumă era suficientă pentru timbrare; după aceasta s'a urmat o înfățișare în care s'a anulat procesul pentru lipsa de timp pentru ziua de 14 Iulie 1934. În această ședință s'a relevat de intimatul Preotul Neguț că apelul nu este suficient timbrat cu depunerea sumei de lei 200 și că ar fi trebuit să depun 400 lei; eu chiar atunci am oferit să depun suma de 400 lei peste suma de 200 lei ce depusesem.

Tribunalul a socotit că nu mai pot depune timbre pentru complectare și a anulat apelul meu. Prin această hotărâre tribunalul a violat art. 42 din legea timbrului.

În drept: în adevăr art. 42 din legea timbrului prin aliniatul 2 prevede că se dă un termen pentru plata doborâtului taxei, iar aliniatul 4 al aceluiași articol arată că, dacă s'a relevat mai târziu lipsa timbrului, timbrul se poate complecta chiar în ședință când se face această relevare.

Or, după ce am depus lei 200 trecând o înfățișare în care nu s'a relevat lipsa de timbrare și în ședința dela 14 Iunie 1934, relevându-se această lipsă, iar eu oferindu-mă a plăti chiar atunci diferența de timbru și amenda, dacă tribunalul a respins plata acestuia și mi-a anulat apelul învederat a violat art. 42 alin. 3 și 4 din legea timbrului.

Având în vedere că prin sentința atacată cu recurs, Tribunalul Argeș s. I-a a anulat ca insuficient timbrat apelul făcut de recurentul Ion Toma Ștefan în contra cărții de judecată nr. 142 din 1933 a judecătorei ocolului rural Jiblea-Argeș, dată în procesul de revendicare intentat în contra preotului N. Neguț, intimat în recurs;

Pentru a ajunge la această soluțiune tribunalul constată în fapt și motivează că cererea de apel a recurentului la data introducerii ei, nu a fost timbrată, iar în ședința dela 18 Ianuarie 1934 recurentul cerând amânarea pentru a timbra apelul i s'a acordat un termen în acest scop, pentru care recurentul cu petiția înregistrată la nr. 9170 din 1934 a depus timbre în valoare de 193 lei și 2 lei timbru de aviație, fără a justifica și plata amenzii prevăzute de art. 42 al legii

timbrului, astfel că, în această situație, recurentul neconformându-se dispozițiilor textului citat nedepunând și amenda la termenul ce i s'a acordat în acest scop, el nu mai poate fi primit să remedieze această lipsă și, în consecință, apelul fiind nesuficient timbrat urmează a fi anulat ca atare;

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul pretinde că tribunalul ar fi violat art. 42 din legea timbrului întru cât deși la termenul ce i s'a acordat pentru timbrarea apelului nu a depus decât taxa de de timbru fără amenda legală, totuși la acest termen, amânându-se procesul din lipsă de timp, nu s'a relevat lipsa amenzii, iar la termenul următor când s'a observat lipsa și recurentul s'a oferit să depună amenda, tribunalul a refuzat să o pimească anulând contrar prevederilor textului sus citat apelul ca nesuficient timbrat;

Considerând că dacă o cerere introductivă de instanță a fost depusă netimbrată, sau insuficient timbrată, și dacă la prima zi de înfățișare nu s'a justificat plata taxei de timbru, în acest caz, conform art. 42 alin. 2 din legea timbrului, judecata, la cerere, va încuviința părții interesate un singur termen pentru plata ei și a amenzii, egală cu însoitul valorii lor;

Că aliniatul 3 de sub același articol prevede că dacă nici în acest termen partea interesată nu va justifica plata, judecata va pronunța nulitatea cererii;

Considerând că pentru aplicarea sancțiunii prevăzute de acest text al legii, instanța este datoare ca la termenul acordat pentru justificarea plății taxei de timbru și a amenzii, fiind procedura de citare a părților îndeplinită, să verifice neapărat dacă partea justifică, sau nu, plata taxei și a amenzii invitând pe partea în drept, când ea este prezintă, să producă dovada plății și numai după ce va constata că nu se produce dovada plății taxei și a amenzii, să pronunțe nulitatea cererii, chiar la acel termen, fără a mai face vreun act de cercetare în fond a pricinii, sau a amâna pricina pentru atare cercetare;

Că însă dacă instanța, la termenul acordat pentru justificarea plății taxei de timbru și a amenzii, fiind procedura de citare îndeplinită, va omite să facă această verificare și va trece la cercetarea pricinii în fond, în asemenea caz, relevându-se ulterior chestiunea plății taxelor și a amenzii, partea va putea să împiedice aplicarea sancțiunii nulității cererii sale, justificând plata datorită în chiar ședința în care s'a făcut această relevare;

Că dreptul părții de a justifica plata taxei și a amenzii în aceste condițiuni și de a împiedica astfel anularea cererii sale, se explică pe considerația că nici fiscul nu suferă niciun prejudiciu, nici partea adversă vreo amânare, iar pe de altă parte, procedarea instanței care la termenul dat anume pentru justificarea plății taxei și amendei, în loc de a face această verificare, a trecut la cercetarea în fond a pricinii, nefiind imputabilă părții, nu poate constitui o culpă din partea ei de a fi omis să producă încă de atunci dovada plății datorate;

Că astfel fiind și întru cât în speță din lucrările de la dosar rezultă că există tocmai această situație de fapt, urmează că tribunalul anulând apelul recurrenței a dat o greșită aplicare și interpretare art. 42 din legea timbrului și în consecință motivul de casare fiind întemeiat recursul urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, ca-sează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 21 Iunie 1935

Președenția d-lui V. ȘANDOR, consilier

Kandel Emeric cu Banca Ardeleană și alții

Decizia nr. 1078. Dosar nr. 632/935

Legea conversiunii. Competință. Cerere de recalcularea dobânzilor. Instanța competente este tot tribunalul domiciliului debitorului. Art. 8, 40 și 45 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Potrivit art. 8 și 40 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 s'a desemnat tribunalul și judecătoria domiciliului debitorului ca instanțe competente a soluționa atât declarațiunile privitoare la asanare cât și declarațiunile creditorilor de neacceptare a modului de achitare prevăzut la cap. I și II din lege.

Dacă pentru cererile de recalcularea dobânzilor nu s'a mai prevăzut în art. 45 competența instanțelor, de aci nu urmează că acestor cazuri să li se aplice normele, generale de competență prevăzute de procedura civilă, ci tot cele prevăzute de art. 8 și 40, căci procesele pentru recalcularea dobânzilor rezultă tot din dispozițiunile legii de asanare.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Kandel Emeric contra deciziei nr. 918 din 18 Decembrie 1934, a Curții de Apel Oradea s. II-a, dată în proces cu Banca Ardeleană și Casa de Economii S. A. R., Sucursala Oradea :

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs se constată că la 27 Octombrie 1934, Kandel Emeric, proprietar agricol, în conformitate cu dispozițiunile art. 45 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 1934, a făcut cerere la Tribunalul Sălaj pentru recalcularea dobânzilor, față de Banca Ardeleană și Casa de Economii S. A. R., Sucursala Oradea;

Că înaintea tribunalului, banca pârîtă a ridicat excepțiunea de incompetență susținând că reclamantul trebuia să-și îndrepte cererea, conform principiilor generale de procedură, la Tribunalul Oradea, unde banca pârîtă își are sediul;

Că Tribunalul Sălaj, respingând excepțiunea, banca pârîtă, a făcut apel la Curtea de Apel din Oradea, care prin deciziunea atacată cu recurs admitând excepțiunea a stins procesul;

Că spre a da această soluțiune, Curtea de apel motivează că art. 45 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 prevede formal că debitorul poate cere, fie pe cale principală, fie pe cale de excepțiune la urmărire, recalcularea dobânzilor plătite sau încă datorate;

Că prin cuvintele „pe cale principală”, pe care și-a ales-o și reclamantul, este a se înțelege, calea dreptului comun, deci cu aplicațiunea normelor generale de competență;

Că, competența specială, continuă Curtea, determinată de art. 8 din legea asanării se referă la cazul limitat al declarațiunilor de asanare, excepțiune ce nu poate fi extinsă și la alte cazuri ca cel din speță, deoarece recalculările dobânzilor sunt procese civile sau comerciale după natura afacerii;

Că deci, încheie Curtea, competența generală pentru banca pârîtă este aceea a sediului ei — la Oradea — și nu la domiciliul debitorului, reclamant — Sălaj;

Având în vedere că prin recurs se critică această so-

Iulie, susținându-se prin motivul de casare că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de apel a violat dispozițiunile art. 8 și 40 din legea asanării datoriilor din 7 Aprilie 1934, conform cărora cererile pentru recalcularea dobânzilor trebuie îndreptate la tribunalul domiciliului debitorului, iar nu la acela al creditorului, cum greșit a hotărât Curtea de apel, bazată pe normele generale de competență cari sunt inaplicabile în speță, deoarece cu privire la recalcularea dobânzilor decurgând din declarațiunea de asanare făcută de debitor și aceea de neacceptare a creditorului, instanța competentă pentru soluționarea acestei cereri este aceeași care a fost determinată pentru soluționarea declarațiunilor de asanare și a acelor de neacceptare ale creditorilor, adică tribunalul domiciliului debitorului, în speță Tribunalul Sălaj, iar nu Oradea, cum a hotărât Curtea de apel;

Considerând că prin art. 8 și 40 din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, determinându-se competența instanțelor chemate să aplice dispozițiunile acestei legi, a desemnat prin art. 8 ca instanță competentă pentru soluționarea declarațiunilor de asanare tribunalul și judecătoria domiciliului debitorului și tot tribunalul domiciliului debitorului a fost desemnat și prin art. 40 pentru soluționarea declarațiunilor creditorilor de neacceptare a modului de achitare prevăzut la capitolele I și II din lege;

Că dacă pentru cererile de recalcularea dobânzilor nu s'a mai prevăzut prin art. 45 din lege competența instanțelor chemate pentru soluționarea lor, nu urmează că acestor cazuri să li se aplice normele generale de competență prevăzute în procedura civilă, ci normele generale de competență prevăzute tot în legea asanării prin art. 8 și 40, căci procesele pentru recalcularea dobânzilor rezultă tot din dispozițiile legii de asanare, ele fiind nu numai în strânsă legătură cu declarațiunile de asanare făcute de debitori și acele de neacceptare ale creditorilor, ci chiar menționate de lege, iar fiind prevăzută competența instanțelor de judecată pentru cele dintâi, aceeași normă urmează a se aplica și cererilor pentru recalcularea dobânzilor;

Că astfel fiind, conform dispozițiunilor din legea asanării din 7 Aprilie 1934, cererile pentru recalcularea dobânzilor urmează a se îndrepta la tribunalul domiciliului debitorului, așa cum bine a procedat în speță recurentul când a înaintat cererea sa la Tribunalul Sălaj și deci Curtea de apel, admitând excepțiunea de incompetență a acestui tribunal, a violat dispozițiunile art. 8 și 40 din legea asanării, astfel că motivul fiind fondat recursul, cată a fi admis casându-se deciziunea atacată, cu trimitere.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 1 Iulie 1935

Președinția d lui D. VOLANSCHI, prim-președinte

Firma Stewart et Partners Ltd din Londra cu Istrate Micescu

Decizia nr. 1149. Dosar nr. 780/935

Divergență. Chestiuni tranșate în complexul obișnuit. Nu mai este necesar a fi cercetate și de complexul de divergență. Semnalarea lor în dispozitivul hotărârii este suficient. Art. 117 alin. ultim pr. civilă.

Potrivit art. 117 alin. ultim pr. civ nu este nece-

sar, ca în măsura în care cele două complete, cel obișnuit și cele de divergență, au tranșat chestiunile revenite lor spre rezolvare, să pronunțe și să redacteze hotărâri separate, ci ele pot continua succesiv mai departe cercetarea chestiunii în litigiu până la totala soluționare a cauzei, urmând ca în dispozitivul singurei hotărâri ce se pronunță în cauză să prevadă ceea ce este hotărât în baza rezolvării chestiunilor aduse în divergență, cât și toate punctele pe care complexul obișnuit le-a rezolvat mai înainte.

Curtea,

Asupra divergenței de față:

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care rezultă că, intimatul Istrate Micescu a chemat în judecată, după procedura legii pentru organizarea Corpului de avocați, pe recurenta de astăzi, Firma Stewart et Partners Ltd din Londra, pentru a fi obligată să-i plătească drept onorar de avocat suma de 8000 lire sterline plus procente și cheltueli de judecată;

Că, Tribunalul Ilfov s. V-a, prin sentința civilă nr. 616 din 1934, pronunțată în lipsa Firmei părți, a admis acțiunea cu 150.000 lei cheltueli de judecată.

Că, în contra acestei hotărâri introducându-se apel de ambele părți, Curtea din București s. IV-a prin decizia nr. 115 din 1935, pronunțată în complexul de divergență, a respins ca nefondate ambele apeluri; în contra acestei deciziuni introducându-se recurs de firma pârîtă, dânsa a formulat 4 motive de casare, dintre cari motivele I, II și IV au fost respinse de complexul obișnuit al acestei Secțiuni prin decizia nr. 1028 dn 12 Iunie 1935, iar motivul III de casare a fost trimis complexului de divergență de astăzi.

Văzând motivul de casare în divergență: astfel formulat:

Exces de putere, violarea formelor de procedură esențiale pentru validitatea hotărârilor judecătorești, violarea art. 37 din legea pentru organizarea judecătorească și a art. 117 alin. 5 combinat cu art. 330 pr. civ. a art. 135, 115 și urm. și 118 pr. civ. și nemotivare.

Deciziunea atacată cu recurs — dată asupra divergenței ivite asupra motivului II de apel (prematuritatea acțiunii) — constată că motivele I și III de apel ne-au fost respinse de Curte prin jurnalul nr. 1164 din 14 Februarie 1935 și judecă numai motivele II și IV de apel.

Or, din simpla citire a acestui jurnal, se constată doar că s'a ivit divergență în rezolvarea apelurilor și că sunt două opinii.

Este adevărat că opinia motivată a majorității este pentru respingerea ca neîntemeiate a motivelor I și III, iar opinia motivată a minorității prevede că este de acord ca ele să fie respinse ca neîntemeiate.

Nu există însă niciun jurnal, necum o decizie, semnată de numărul de judecători cerut de lege, care să respingă aceste două motive de apel, ci doar opinii, fără ca ele să fie întrunite, spre a forma o hotărâre în sensul legii.

Așa dar, dispozitivul jurnalului nr. 1164 din 1935 nu îndreptățește Curtea să constate, prin decizia nr. 115 din 1935, că motivele I și III de apel au fost respinse de Curte, deoarece zisul jurnal nu cuprinde această respingere, care trebuie să fie formală și unitară.

În ce privește aceste motive de apel, opinia minoritară spune: „sunt de acord cu părerea majorității, ca ele să fie respinse ca neîntemeiate”.

Or dacă a existat acest acord, el trebuia constatat conform art. 118 pr. civ. și trebuia să ducă la un dispozitiv de respingere, semnat de 3 judecători, precum și la o motivare unică a acestui dispozitiv, de asemenea semnat de 3 judecători.

În loc de aceasta, avem două opinii, două constatări așa cum arată însuși jurnalul nr. 1164 din 1935, iar drept motivare minoritatea declară în opinia sa în mod generic că-și însușește motivarea majorității, nearătând că își însușește și constatările de fapt din prima parte a opiniei majoritare. Așa că pretinsa decizie nici nu se poate reconstitui.

Mai puțin s'ar putea face o asemenea reconstituire (care de alefel e inadmisibilă) și mai categoric se învederează neregularitatea procedurii Curții, față de faptul că chiar asupra motivelor I și III opinia majoritară ce ține două serii de considerente (la pag. 3 și 8), prin care motivează că excepția de prematuritate ar fi trebuit rezolvată de Curte în prealabil, dar că față de faptul că apelanta a pus în discuție întreg procesul, Curtea urmează a soluționa în prealabil motivele I și III.

Este cert că opinia minoritară nu arată a-și fi însușit și aceste considerente.

Și atunci, care este motivarea hotărârii de pretinsă respingere a motivelor I și III?

Pe de altă parte, după cum se va vedea, mă plâng mai jos tocmai asupra faptului că nu trebuia să cerceteze în prealabil motivele I și III, atunci când excepția de prematuritate (motivul II) dăduse loc la divergență.

În această privință, motivarea majorității este greșită, iar aceea a minorității lipsește complect. Se învederează deci odată mai mult că nu există hotărâre asupra motivelor I și III. Mai mult, s'a redactat întâi motivarea opiniei majoritare și numai apoi (după cum rezultă din jurnalul din 7 Martie 1935) cea minoritară, ceea ce dacă e fără importanță cu privire la motivul II, unde opiniile diferă — este însă o neregularitate substanțială în ce privește motivele I și III.

În adevăr, chiar de am presupune că ele au fost valabil respinse de Curte prin jurnalul nr. 1164 din 1935, încă motivarea acestei respingeri nu se găsește în același corp și nu e semnată de 3 judecători, ci fragmentată în opinia majorității și apoi în opinia izolată. Aceasta, declarându-se ulterior de acord cu motivarea majorității, înseamnă că pe de o parte motivarea nu este opera comună și simultană a numărului legal de judecători, iar pe de altă parte că d. Consilier din minoritate a găsit motivarea majorității definitiv întocmită. În asemenea condiții, d-sa n'a fost liber să participe la această motivare, ci obligat s'o accepte întocmai: altfel s'ar fi produs două motivări deosebite ale aceluiași pretins dispozitiv și deci o veritabilă divergență, care dacă a existat nu putea fi evitată prin raliere, iar dacă n'a existat nu se poate admite ca motivarea să nu fie unitară.

În al doilea rând, Curtea nu putea judeca procesul în fond (motivul III de apel) care era un subsidiar, înainte de a rezolva excepțiunea noastră de prematuritate (motivul II de apel), iar din moment ce se ivise divergență cu atât mai puțin.

Odată ce o acțiune este prematură, instanța nu are a se mai ocupa de fondul pricinii, căci o hotărâre judecătorească nu poate atribui drepturi în fond reclamantului a cărui acțiune se respinge ca prematură.

Deci, Curtea trebuia să statueze asupra excepțiunii și, constatând că s'a ivit divergență, să rezerve judecarea fondului după respingerea excepțiunii de către completul de divergență.

În loc să procedeze astfel, Curtea a început prin a statua asupra fondului și numai în urmă asupra excepțiunii de prematuritate.

Prin modul cum a judecat, ar însemna că în caz de casare pe motivul prematurității deciziunea Curții să constituie totuși autoritate de lucru judecat, în ce privește fondul procesului, sau în cel mai bun caz pentru noi să influențeze judecata Curții de trimitere.

Explicația, pe care opinia majorității o dă acestui procedeu, că părta nu s'a limitat a cere respingerea acțiunii ca prematură, în care caz Curtea ar fi urmat să respingă de plano această acțiune, ci a pus în debaterile Curții întregul litigiu, discuțiune care a fost acceptată de reclamant, este lipsită de orice valoare.

În adevăr, opinia uită că în contra noastră exista o sentință condamnatoare, dată în lipsă la tribunal și dacă ne am mărginit a depune un singur motiv de apel, acela al prematurității acțiunii, ar fi însemnat că în fond n'avem nimic de obiectat și respingerea excepțiunii ar fi atras admiterea în totul a acțiunii adversarului.

În consecință, asupra motivelor I și III, Curtea n'a pronunțat valabil o hotărâre de respingere și, în privința lor, decizia, jurnalul și opiniile sunt date cu exces de putere, violarea formelor de procedură substanțiale pentru validitatea hotărârilor judecătorești, cu violarea art. 37 din legea pentru organizarea judecătorească, a art. 117 alin. V combinat cu art. 330 pr. civ., a art. 135, 115 și urm. și 118 pr. civ. și nemo-tivare.

Având în vedere că, recurenta atacând cu apel sentința pronunțată de tribunal în contra sa, a formulat următoarele 4 motive de apel: 1) procura dată de dânsa procuratorului său H. S. Berlany nu conferea acestuia dreptul de a angaja avocați și cu atât mai mult, acela de a le fixa onorarii în numele firmei; 2) chiar dacă scrisoarea de onorariu îi este opozabilă, acțiunea intimatului este prematură și trebuie respinsă de plano, deoarece, conform zisei scrisori, onorariul este plătit în momentul încasării de către firmă a sumelor recunoscute ei și proporția plăților ce i se vor face; 3) în orice caz pretențiunile reclamantului sunt exagerate; 4) cheltuielile de judecată acordate nu sunt cu nimic justificate;

Având în vedere că, în judecarea acestui apel și a celui făcut de intimat, Curtea de fond, după ce într-o ședință anterioară declarase conexate aceste apeluri, a procedat apoi la cercetarea lor în fond; că, în ședința dela 14 Februarie 1935, după cum se constată din jurnalul nr. 1164 din aceeași zi, s'a ivit în sânul acestei instanțe divergență cu privire la apelul firmei părâte, majoritatea fiind de părere că numita este datoră a plăti intimatului suma de 8000 lire sterline cu titlu de onorariu de avocat convențional; că, această sumă fiind însă plătită în momentul încasărilor sumelor recunoscute dânselor prin hotărârea arbitrală ce a obținut-o contra Sătatului Român, creanța a cărei recunoaștere intimatul o cere, nu este exigibilă și nu este nici ajunsă la termen; ca atare acțiunea intimatului este prematură și în consecință apelul firmei părâte trebuie admis, iar al intimatului respins; că, minoritatea a fost de părere să se respingă ambele apeluri, confirmându-se sentința tribunalului;

Având în vedere că în opiniile motivate ulterior, atât majoritatea cât și minoritatea Curții arată categoric că au fost de acord că, motivele I și III din apelul firmei recurente să fie respinse, iar divergența lor poartă numai asupra motivelor II și IV;

Că în urma acestora, la termenul fixat pentru judecarea divergenței, Curtea de fond în completul special prevăzut de lege, constată că asupra motivelor I și III din apelul firmei recurente instanța de apel s'a

pronunțat deja în complexul dela 14 Februarie 1935 și divergența ivită atunci poartă numai asupra motivelor II și IV; în consecință, în ce privește apelul recurentei se mărginește numai la examinarea acestor motive și le respinge ca nefondate, pentru considerațiuni cari nu interesează această divergență;

Având în vedere că prin motivul de casare dedus astăzi în discuțiune se susține în prim rând, că nu există nici jurnal, nici decizie semnată de numărul legal de judecători care să constate respingerea motivelor I și III din apelurile recurentei, întru cât nici jurnalul de divergență și nici decizia finală nu cuprind o astfel de respingere, care este trecută numai în opiniile majorității și minorității, iar în al doilea rând că, Curtea de Apel nu putea judeca motivul III care era de fond, înainte de a fi rezolvat excepția de prematuritate prevăzută în motivul II, care prima;

Considerând că, prima parte a motivului de casare este neîntemeiată, întru cât din cuprinsul jurnalului dela 14 Februarie 1935, reese în mod indubitabil că complexul obișnuit al Curții de Apel, care a judecat la acea dată, a fost de acord pentru respingerea motivelor I și III din apelul firmei recurente, întru cât în acest jurnal se arată categoric, în opinia majorității că recurenta este datoare să plătească intimatului onorariul convenit prin scrisoarea mândatului său, deci se recunoaște și valabilitatea convenției de onorar și suma fixată prin acea convenție, chestiuni cari făceau obiectul motivelor I și III de apel, iar minoritatea fiind de părere să se respingă ca nefondate ambele apeluri, urmează că ea este de acord cu majoritatea că, convenția de onorar este valabilă și deci obligatorie pentru firma recurentă la suma fixată printr'însa;

Considerând că astfel fiind urmează că contrar susținerilor recurentei divergența dela 14 Februarie 1935 purta numai asupra prematurității acțiunii, iar nu și asupra motivelor I și III; că, aceste motive au fost respinse de complexul obișnuit al Curții de Apel, care a judecat la acea dată și jurnalul nr. 1164 din 1935 încheiat atunci, constată în mod precis această respingere, astfel că în cauză există jurnal semnat de numărul de judecători prevăzut de lege pentru respingerea ziselor motive de apel;

Considerând că în asemenea condițiuni complexul de divergență al Curții de fond a fost autorizat să privească ca tranșate aceste chestiuni și să nu le mai examineze, ci să le treacă ca rezolvate în deciziunea finală dată asupra divergenței, întru cât, potrivit art. 117 alin. ultim pr. civ., nu este necesar ca în măsura în care cele două complexe, cel obișnuit și cel de divergență, au tranșat chestiunile revenite lor spre rezolvare, să pronunțe și să redacteze hotărâri separate, ci ele pot continua succesiv mai departe cercetarea chestiunilor din litigiu până la totala soluționare a cauzei, urmând ca în dispozitivul singurei hotărâri ce se pronunță în cauză să prevadă atât ceea ce e hotărât în baza rezolvării chestiunilor aduse în divergență, cât și toate punctele pe cari complexul obișnuit le-a rezolvat mai înainte;

Considerând în ce privește partea a doua a motivului de casare că ea este nefondată, întru cât recurenta nu învederează și nici nu articulează măcar vătămarea ce i-a fost adusă prin procedarea Curții de

fond, care de altfel a examinat motivele de apel în ordine propusă de recurent, prin cererea sa de apel,

Că dar motivul fiind nefondat se respinge și în consecință se respinge și recursul cu cheltueli de judecată apreciate de Curte la 5000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge motivul în divergență și în consecință respinge și recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV S. II C. C.

Audiența dela 10 Iunie 1935

Prezidenția d-lui AL. MINCULESCU, Jude de ședință

Elena Crețulescu cu Al. Constantinescu și a.

Sentința civilă nr. 804. Dosar nr. 1804/928

Formalitatea multiplului original impusă prin art. 1179 c. civ. pentru actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice. Scopul urmărit de legiuitor. Sancțiune. Nulitatea instrumentului probatoriu. Caracterul specific al acestei nulități. Cine poate invoca nulitatea. Situațiunea, sub acest raport, a moștenitorilor unui vânzător, care, deși a executat convențiunea, totuși își rezervase facultatea de răscumpărare. Validitatea în dreptul românesc a vânzărilor cu pact de răscumpărare. Fraudele cari se pot comite la adăpostul acestor operațiuni. Vânzare cu pact de răscumpărare incriminată că ascunde un contract pignorativ. Dovada existenței contractului pignorativ.

1. — *Potrivit dispozițiunilor din art. 1179 c. civ. toate actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice, trebuiesc făcute în atâtea originale, câte părți sunt cu interes contrar.*

Prin edictarea acestei formalități, legiuitorul a căutat să stabilească egalitatea între părțile contractante, sub raportul probei, pentru a se evita pericolul ca partea, care ar deține unicul original al actului, să se poată exoneră de îndeplinirea obligațiunilor sale, prin ascunderea sau chiar distrugerea lui. Sfera de aplicațiune a regulei înscrise în art. 1179 c. civ. urmează să fie determinată numai de această rațiune, care a impus crearea formalității multiplului original. Deci nulitatea instrumentului probator, încheiat cu nerespectarea dispozițiunilor din art. 1179 c. civ. urmează să fie pronunțată numai atunci când posibilitatea de fraudă subsistă încă. O asemenea sancțiune ar fi cu desăvârșire inutilă în cazul în care actul a și fost executat, deci, când fraudă, pe care legiuitorul a vrut s'o preîntâmpine, nu se mai poate săvârși.

În consecință, moștenitorii unui vânzător nu se mai pot prevala de nulitatea din art. 1179 c. civ. dacă se constată că autorul lor executase convențiunea. Faptul că acest autor și-ar fi rezervat un drept de răscumpărare nu schimbă întru nimic situațiunea atâta timp cât se dovedește că vânzătorul a avut perfectă cunoștință de termenul în care trebuia să-și exercite acest drept și totuși n'a uzat de el.

2. — *Vânzarea cu pact de răscumpărare a fost, în legislațiunea noastră, o operațiune licită și valabilă, până la data de 2 Aprilie 1931, când a intrat în vigoare legea cametei. Cu toate acestea, o vânzare cu pact de răscumpărare putea să fie oricând anulată, ca fiind făcută în fraudă legii, dacă se dovedea, că ascunde un contract pignorativ. Pentru a se dovedi, însă, existența unui asemenea contract pignorativ nu era suficient să*

se invoace doar forma contractului de vânzare cu pact de răscumpărare, ci trebuia să se aducă dovezi precise menite să formeze convingerea judecătorilor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentate de Elena Crețulescu prin petițiunea înreg. la nr. 13.371 din 1923 și continuată de către moștenitorii săi D. Vartiade și Valentina — Elena de Casenbroot, născută Kerqueze, contra lui Constantin Al. Constantinescu, domiciliat în comuna Corlătești, județul Prahova și a lui V. Al. Constantinescu, domiciliat în București.

Având în vedere că, prin acțiunea de față, reclamanta a cerut să se declare ca fără ființă actul de vânzare cu pact de răscumpărare intervenit între dânsa și părișii Constantin și Vasile Constantinescu la 16 Noemvrie 1921 și transcris în registrele Tribunalului Prahova s. I-a sub nr. 8038 din 1921; Ca motiv al cererii sale, reclamanta invocă împrejurarea că actul în chestiune, deși conține o convențiune sinalagmatică, totuși nu îndeplinește condițiunea legală de a fi făcut în dublu exemplar.

Prin aceeași acțiune, reclamanta Elena Crețulescu a mai cerut să se declare nule și fără ființă și cele două acte de vânzare intervenite între dânsa și Constantin Constantinescu și transcrise în registrul de transcripțiuni al Trib. Prahova s. I-a sub nr. 1608 din 5 Martie 1923 și nr. 1609 din 6 Martie 1923, întru cât ambele aceste acte nu poartă semnătura sa.

Prin petițiunea înreg. la nr. 11.410 din 1929, reclamanta a mai invocat încă două motive suplimentare, în susținerea cererii sale, de a se anula actul de vânzare cu pact de răscumpărare intervenit la 16 Noemvrie 1921 între dânsa și părișii Constantinescu. Prin aceste noi motive ale acțiunii sale, reclamanta susține că actul de vânzare-cumpărare din 16 Noemvrie 1921 ar fi fost obținut de păriși prin manopere dolosive întrebuițate asupra sa. În fine, reclamanta mai susține că, în orice caz, acest act urmează a fi anulat, întru cât prin el se transmitea un drept litigios. Or, — susține reclamanta, — unul dintre păriși și anume Vasile Al. Constantinescu, în calitatea sa de avocat, nu putea cumpăra, potrivit dispozițiilor art. 1509 cod. civ., un asemenea drept litigios. Sub acest raport, — susține reclamanta, — actul urmează a fi anulat și față de păritul Al. Constantinescu, întru cât acesta n'ar fi fost decât o persoană interpusă a fratelui său Vasile Al. Constantinescu.

Având în vedere că din susținerile orale și scrise ale părților, precum și din examinarea actelor aflate la dosar, se constată că între reclamantă și părișii Constantin și Vasile Constantinescu a intervenit o serie de acte vânzare-cumpărare, toate încheiate sub semnătură privată și transcrise în registrele de mutațiuni ale Tribunalului Prahova:

Printre aceste acte figurează atât actul de vânzare cu pact de răscumpărare încheiat la 16 Noemvrie 1921 și transcris în registrele Trib. Prahova s. I-a nr. 8038 din 1921, prin care reclamanta vinde părișilor cu prețul de 350.000 (trei sute cincizeci mii) lei, trupul de pădure denumit „Tulburea” situat în com. Drajna de Jos (Prahova), cât și actele de vânzare încheiate la 5 Martie 1923 și 6 Martie 1923 și prin cari reclamanta vinde păritului Constantin Constantinescu morile sale situate în comuna Drajna de Jos și via sa situată la Valea Călugărească.

Având în vedere că reclamanta Elena Crețulescu a contestat semnătura sa de pe aceste două din urmă acte de vânzare încheiate cu păritul Constantin Constantinescu la 5 Martie 1923 și 6 Martie 1923 și cari sunt transcrise în registrele Trib. Prahova s. I-a sub nr. 1608 și 1609 din 1923;

Având în vedere că față de această situațiune, tribunalul prin jurnalul nr. 24.756 din 12 Decemvrie 1934, a orânduit facerea unei expertize grafice, pentru a se constata dacă semnătura după aceste două acte de vânzare este sau nu a vânzătoarei Elena Crețulescu;

Având în vedere că din raportul de expertiză al expertului Stahl, numit de către acest tribunal, se constată că semnătura după aceste două acte de vânzare este proprie a reclamantei Elena Crețulescu;

Că, deci, pretențiunea reclamantei, în ceea ce privește anularea acestor două acte de vânzare, încheiate cu păritul Constantin Constantinescu, s'a dovedit complet lipsită de temei și ca atare urmează a fi respinsă;

Că astfel fiind, acțiunea de față urmează a fi examinată numai în raport cu actul de vânzare cu pact de răscumpărare, intervenit la 16 Noemvrie 1921 între reclamanta Elena Crețulescu și părișii Constantin și Vasile Constantinescu.

Având în vedere că prin acest act de vânzare cu pact de răscumpărare, reclamanta Elena Crețulescu a vândut părișilor Constantin și Vasile Al. Constantinescu trupul de pădure denumit „Tulburea” din com. Drajna de Jos (Jud. Prahova), în suprafață totală de 340 hectare și 25 arii, dintre cari 280 hectare și 92 arii, pădure curată, iar 59 hectare și 27 arii, poeni;

Prin actul încheiat între părți s'a determinat cu precizie vecinătățile suprafeței vândute, indicându-se că trupul de pădure vândut părișilor se învecinește la Nord cu moșnenii din Drajna de Sus și clăcașii din Drajna de Jos, la sud cu pădurea Statului, Sărari, cu moștenitorii Al. Predoleanu și cu proprietatea d-nei Mihăescu, la est cu moșnenii din Ogretin și cu pădurile Statului, denumite „Sf. Gheorghe”, iar la vest cu moșnenii din Vălenii de Munte;

La punctul 4 din contract se indică că prețul acestei vânzări este de 350.000 lei, sumă pe care reclamanta, în calitate de vânzătoare, a declarat că a și primit-o la facerea actului;

La punctul 2 din contract se prevede că vânzătoarea Elena Crețulescu își rezervă dreptul de a răscumpăra trupul de pădure vândut, restituind prețul, în termen de cel mult 3 luni de zile, cu începere dela 16 Noemvrie 1921, data încheierii actului;

Având în vedere că reclamanta Elena Crețulescu, deși n'a contestat semnătura sa pusă pe acest act de vânzare cu pact de răscumpărare, totuși a invocat, atât prin acțiunea ce a intentat, cât și prin suplimentul de acțiune, o serie de motive, în scopul de a obține anularea lui;

Având în vedere că reclamanta a invocat, în prim rând, în sprijinul acțiunii sale, împrejurarea că actul în chestiune n'ar fi fost făcut în dublu exemplar, așa după cum prevede art. 1179 cod. civ. pentru actele sub semnătură privată, cari conțin convențiuni sinalagmatice.

Având în vedere că prin art. 1179 cod. civ., reproducându-se dispozițiunile din art. 1325 cod. civ. francez, s'a prevăzut că actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice, nu sunt valabile dacă nu s'au făcut în atâtea exemplare originale, câte părți sunt cu interes contrar; Această regulă, a cărei origină o găsim în practica vechilor parlamente din Franța, a fost introdusă cu scopul de a se păstra egalitatea între părțile contractante, sub raportul probei;

Cu alte cuvinte, legiuitorul a voit ca fiecare parte contractantă să aibă în mână sa un instrument probatoriu original, pentru ca să nu rămână expusă la discreția unui cocontractant, care, în scopul de a se exoneră de îndeplinirea unor anumite obligațiuni, ar fi tentat să ascundă

exemplarul unic ce s-ar fi dresat, sau chiar ar încerca să nege existența lui;

Că astfel fiind, sancțiunea edictată de art. 1179 cod. civ. nu poate fi aplicată, decât numai ținând în seamă motivul care a determinat pe legiuitor să impună, pentru actele sub semnătură privată, formalitatea multiplului original. Ca atare, sancțiunea din art. 1179 cod. civ., nu mai poate fi aplicată, dacă se constată în fapt că toate părțile și-au îndeplinit în totul obligațiunile contractate prin actul sub semnătură privată. În adevăr într-o astfel de situațiune, nu mai există nici o temere ca partea contractantă, care are în posesiunea sa exemplarul unic al convențiunei sinagmatice, să încerce a-l ascunde, în scopul de a se exonera de îndeplinirea obligațiunilor sale;

Considerând că, de altfel, legiuitorul însuși a căutat să determine sfera de aplicațiune a regulii conținute în art. 1179 cod. civ., deoarece, în aliniatul ultim al aceluiași articol, a prevăzut, în mod expres, că lipsa de mențiune că originalele s'au făcut în număr în două, în trei, etc., nu poate fi opusă de partea care a executat convențiunea constatată prin act;

Având în vedere că, în speță, convențiunea încheiată între Elena Crețulescu și frații Vasile și Constantin Constantinescu la 16 Noemvrie 1921, a fost pe deantregul executată, atât de către vânzătoare, cât și de către cumpărător; în adevăr, din chiar cuprinsul acestei convențiuni, rezultă că părțile Vasile și Constantin Constantinescu, în calitatea lor de cumpărători, au achitat prețul acestei păduri, în sumă de lei 350.000, la semnarea actului. Pe de altă parte, este necontestat că vânzătoarea Elena Crețulescu și-a executat și ea obligațiunea ei, întru cât a pus la dispozițiunea cumpărătorilor suprafața de pădure vândută.

Având în vedere că din scrisorile reclamantei, depuse de părți la dosar, și în deosebi din scrisoarea datată 25 Martie 1922, rezultă cu prisosință că vânzătoarea Elena Crețulescu avusese perfectă cunoștință de dreptul pe care și-l rezervase, de a răscumpăra pădurea vândută; din aceleași scrisori se mai constată că numita vânzătoare cunoștea perfect de bine și termenul în care avea dreptul să-și exercite pactul de răscumpărare, așa încât, nici din acest punct de vedere, lipsa dublului exemplar al actului nu prezintă nici un fel de importanță;

Că astfel fiind, acest prim motiv al acțiunei, bazat pe nerespectarea dispozițiunilor din art. 1179 cod. civ., este neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare;

Având în vedere că, în al doilea rând, s'a invocat în sprijinul acțiunei de față, dolul pe care cumpărătorii Vasile și Constantin Constantinescu l'ar fi întrebuințat față de vânzătoarea Elena Crețulescu, pe care ar fi făcut-o să creadă că încheie un act provizoriu, iar nu definitiv;

Având în vedere că, deși, prin suplimentul de acțiune, reclamanta Elena Crețulescu s'a plâns de manoperile dolosive, pe cari părțile le-ar fi întrebuințat față de dânsa, cu ocaziunea încheierii convențiunei din 16 Noemvrie 1921, totuși, în fapt, nu s'a produs nicio dovadă și niciun fel de indiciu din care să reiasă existența unor anemene manopere dolosive;

Că, din acest punct de vedere, în concluziunile orale și scrise, cari s'au pus în susținerea acțiunii, s'a stăruit doar asupra formei în care se prezintă convențiunea încheiată între Elena Crețulescu și părțile Constantinescu, arătându-se că ne-am găsi în fața unui contract pignorativ;

Că în desvoltarea acestei idei, reclamanții s'au referit la suspiciunea cu care dreptul vechiu francez privea asemenea vânzări cu pact de răscumpărare, cari, de cele mai multe ori, înlocuiau contractele de împrumut ipotecar și

n'aveau altă menire decât aceea de a fraudă legea, permițând creditorului, ca în mod deghizat, să evite formele execuțiunei silite;

Având în vedere că, în sistemul legislațiunei noastre, până la legea recentă asupra cametei, vânzarea cu pact de răscumpărare era o operațiune licită și perfect valabilă;

Că numai în cazul în care se dovedea, în mod pertinent, că o vânzare cu pact de răscumpărare n'ar constitui o operațiune sinceră și reală, se putea obține de cei interesați anularea unei astfel de convențiuni;

Că, de altfel, chiar vechiul drept francez, la care s'au referit reclamanții în concluziunile lor, nu considera drept contract pignorativ, orice convențiune de vânzare cu pact de răscumpărare;

Că pentru a se recunoaște existența unui contract pignorativ, trebuia să se învedereze că, prin convențiunea de vânzare cu pact de răscumpărare, părțile au înțeles să fraudeze legea. Bine-înțeles că asemenea dovadă s'ar fi putut face prin orice fel de mijloace și chiar prin simple prezumțiuni, cum ar fi, de exemplu, aceea bazată pe modicitatea prețului vânzării, sau pe faptul că, imediat după vânzarea, cumpărătorul ar fi închiriat obiectul celui dela care îl obținuse, sau, în fine, pe împrejurarea că, în mod obișnuit, pretinsul cumpărător se îndeletnicește cu operațiuni de acest fel (*Planiol, Traité élém. II, nr. 2460*).

Având în vedere că în speță, reclamanții n'au invocat, pentru a dovedi existența contractului pignorativ, decât modicitatea prețului din actul de vânzare;

Că însă tribunalul, apreciind, găsește că prețul de 350.000 lei, cu care s'au vândut, în anul 1921, cele 340 hectare și 25 arii, nu poate constitui un element, care să învedereze, prin el însuși, nesinceritatea operațiunei;

Că sub acest raport, tribunalul, ținând seama de actele de comparațiune, depuse de părți la dosar, și, în deosebi, de deciziunea Comisiunei de expropriere publicată în Monitorul Oficial din 6 August 1920, găsește că prețul cu care părțile au cumpărat pădurea dela Elena Crețulescu este real și sincer;

Că astfel fiind, și acest al doilea motiv al acțiunii, bazat pe forma în care s'a încheiat convențiunea între părți, este lipsit de temei și urmează a fi respins ca atare;

Având în vedere că, în al treilea rând, s'a invocat, în susținerea acțiunei, împrejurarea că actul intervenit la 16 Noemvrie 1921 între Elena Crețulescu și părțile Constantinescu ar conține, în realitate, o vânzare de drepturi litigioase, — vânzare care în conformitate cu dispozițiunile art. 1509 cod. civ., este nulă, fiindcă unul din cumpărători și anume părțile Vasile Al. Constantinescu era în acea epocă avocat, iar celălalt cumpărător Constantin Constantinescu nu era, de fapt, decât prepusul fratelui său;

Având în vedere că reclamanții, în concluziunile orale ce au pus în instanță, au recunoscut că n'au putut dovedi că părțile Constantin Constantinescu ar fi fost prepusul fratelui său Vasile Constantinescu în această operațiune și de aceea s'au mărginit să ceară, sub acest raport, anularea actului de vânzare numai în ceea ce privește pe părțile Vasile Constantinescu.

Având în vedere că pentru a dovedi că în speță a fost vorba de vânzarea unui drept litigios, care nu putea fi, în niciun caz, cumpărat de către un avocat, reclamanții au depus la dosar o copie legalizată după o acțiune de partaj, introdusă la Tribunalul Prahova, în anul 1914, de către un anume Delasiriu;

Având în vedere, însă, că dacă comparăm această acțiune introdusă în anul 1914 de Delasiriu cu actul de vânzare cu pact de răscumpărare intervenit la 16 Noemvrie

1921 între Elena Crețulescu și pârții Constantinescu, constatăm că ne găsim în fața a două piese cari se referă la obiecte diferite;

Că, în orice caz, nu s'a făcut de către reclamanți dovada precisă că acțiunea introdusă de Delasiriu se referea chiar la trupul de pădure vândut în 1921 de Elena Crețulescu pârților din acest proces;

Având în vedere că reclamanții au mai susținut că aceeași pădure ar fi format obiect încă al unui proces, pendinte la comisiunea instituită de codul silvic, pentru regularea drepturilor moșnenești din regiunile de munte;

Având în vedere că din actele depuse de reclamanți pentru dovedirea existenței acestui litigiu, rezultă că el a luat naștere în anul 1924, deci cu mult în urma actului de vânzare cu pact de răscumpărare intervenit între Elena Crețulescu și pârții Constantinescu;

Că astfel fiind, și acest din urmă motiv al acțiunii este nefondat și urmează a fi respins și împreună cu el cată a fi respinsă întreaga acțiune.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată, pe care reclamanții urmează să le plătească pârților, tribunalul, prin apreciere, le fixează la lei 2.000.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Al. Minculescu, Tribunalul respinge ca nefondată acțiunea, etc.

(ss) **Alexandru Minculescu, I. Gheorghiadu.**

NOTA. — Litigiul dedus în judecata Tribunalului Ilfov s. II civilă și soluționat prin sentința de față aduce în discuțiune două probleme de drept, destul de interesante, deși fără niciun fel de conexitate între ele.

Prima problemă este referitoare la domeniul de aplicațiune al regulii înscrise în art. 1179 c. civ., după care toate actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice, trebuiesc făcute în atâtea exemplare originale, câte părți sunt cu interes contrar.

Cea de a doua problemă privește valabilitatea unui act de vânzare cu pact de răscumpărare, intervenit bine înțeles, mai înainte de punerea în aplicare a noiei legi contra cametei, care, — după cum se știe, — a interzis în mod expres încheierea unor astfel de acte.

I. Formalitatea dublului exemplar sau, mai exact, a multiplului original, impusă prin art. 1179 c. civ., pentru actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice, a format și continuă încă să formeze obiect de discuțiune în doctrină și jurisprudență.

Cei mai mulți autori, în acord, de altfel, cu jurisprudența, preconizează o interpretare cât mai restrictivă a dispozițiunii din art. 1179 c. civ. Alți autori merg însă mai departe și lasă să se întrezărească necesitatea înlăturării din legislațiune a unei atări dispozițiuni. Astfel Bonnier, criticând dispozițiunea din art. 1325 c. civ. fr., (corespunzător art. 1179 c. civil român) spune:

„Il fallait avoir la manie, trop commune chez nous, de tout régler, pour transformer ainsi une mesure de précaution en une nécessité de droit” (1).

La rândul lor, Aubry și Rau, ocupându-se de aceeași dispozițiune legală, spun: *„le système actuel n'est pas à l'abri de toute critique, puisqu'un acte revêtu de la signature des parties semble prouver, d'une manière suffisante, la convention qu'il a pour objet de constater et qu'il est difficile de comprendre que la nature particulière de cette convention puisse influencer sur la force probante d'un pareil acte”* (2).

Trebue să recunoaștem că, pentru noi, chestiunea prezintă un interes, cu atât mai mare, cu cât ne găsim în preajma unificării codului civil. Va fi, oare, necesar să păstrăm mai departe regula stabilită prin art. 1179 c. civ., spre a o reproduce și în noul cod, care urmează să se aplice pe tot cuprinsul țării? Sau putem să ne lipsim, fără niciun inconvenient, de formalitatea dublului original, care, de altfel, este necunoscută în dreptul civil care se aplică astăzi în Transilvania și Bucovina? De sigur că legiuitorul cel nou va trebui să examineze problema în întregul ei, pentru ca sistemul pe care îl va adopta să satisfacă nevoile juridice actuale din țara noastră.

Formalitatea dublului original, necunoscută în dreptul roman, ca și în celelalte legislațiuni din antichitate, este o creațiune a dreptului francez. Încă din evul mediu se luase obiceiul în Franța ca să se întocmească în mai multe exemplare actele sub semnătură privată, cari conțineau convențiuni sinalagmatice. Modul de alcătuire al unor asemenea exemplare era chiar foarte ciudat, căci actul se scria de mai multe ori pe aceeași foaie de pergament, amenajată în așa fel, încât fiecare exemplar să se poată detașa cu ușurință, ca filele dintr'un registru *à souche*. Din această cauză exemplarele confecționate în modul acesta se numeau: *„actes dentelés”* sau *charte-partie* (3).

O asemenea practică n'avea însă niciun caracter de obligativitate fiind doar o simplă măsură de precauțiune, pe care o luau contractanții, în scopul de a și asigura fiecare câte un instrument probatoriu. Situațiunea aceasta a dăinuit până la 30 August 1736, când parlamentul din Paris, printr'o deciziune devenită celebră, a hotărât că este izbită de nulitate orice convențiune sinalagmatică, care n'ar fi fost constatată printr'un act încheiat în atâtea originale, câte părți sunt cu interes contrar.

După jurisprudența aceasta a parlamentului din Paris, era nulă chiar o convențiune care fusese constatată prin mai multe originale, dacă aceste originale nu purtau, fiecare în parte, mențiunea că actul s'a încheiat în numărul trebuitor de exemplare (4).

Iată și considerentul prin care parlamentul din Paris justifica soluționarea dată:

„Un acte est absolument nécessaire pour établir qu'il y a eu une convention entre les parties. Il est établi par le principe naturel des engagements que, si l'acte est sous seing privé, il doit être double, quand il contient des conventions réciproques: si l'une des parties ou toutes les deux ont pu soustraire la preuve que l'acte a été fait double, l'acte est nul et ne peut prouver qu'il y a une convention; il n'a formé aucun engagement entre les parties” (5).

2) Aubry et Rau, Cours de Droit civil français, ed. V revăzută de Bartin, vol. XII, paragr. 756 nota 13.

3) Philippe Héraud, De la formalité du double écrit en droit français, pag. 8; l'aniol, Traité élém. II, nr. 1143 și nota 1.

4) În speța judecată de parlamentul din Paris la 30 August 1736, actul fusese încheiat în mai multe originale; ceea ce lipsea era numai mențiunea, pe fiecare exemplar, despre numărul originalilor ce s'au dresat.

5) Merlin, Répertoire, Double écrit.

1) Edouard Bonnier. Traité théorique et pratique des preuves, ed. V, pag. 571.

După cum vedem, soluțiunea parlamentului din Paris era excesiv de riguroasă, căci conducea la anularea întregii convențiuni. În realitate, parlamentul din Paris făcea confuziune între convențiunea propriu zisă și actul scris menit să servească ca instrument probatoriu. Din această cauză, numeroase parlamente din Franța, între cari cel din Douai și din Grenoble au respins în întregime și fără nicio ezitare teoria parlamentului din Paris, statuând că un singur original e perfect valabil și suficient pentru dovedirea oricărei convențiuni sinalagmatice (6).

Redactorul codului civil francez din 1804, prin soluțiunea ce a adoptat în această materie, a dat dovadă de același spirit tranzacțional, care a prezidat la alcătuirea întregii sale opere.

El a ezitat să primească soluțiunea riguroasă și nejuridică a parlamentului din Paris, care făcea din formalitatea multiplului original o condițiune esențială de validitate a convențiunilor sinalagmatice. În același timp, însă, redactorul codului civil francez n'a avut curajul să accepte soluțiunea extremă, care se degaja din jurisprudența parlamentelor din Grenoble și Douai.

Din această cauză în codul civil francez (art. 1325) a apărut o soluțiune de mijloc, potrivit căreia formalitatea multiplului original a fost menținută, pentru actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice. Sancțiunea însă a devenit mai blândă: nerespectarea formalității nu mai atrage, în sistemul codului civil, anularea însăși a convențiunii, ci numai a instrumentului probatoriu, care n'a fost încheiat în conformitate cu dispozițiunea legală. În consecință, convențiunea subsistă, cu toată această lipsă, ea urmând să fie dovedită prin toate celelalte mijloace de probațiune, ca interogator, jurământ și chiar martori, în cazul în care înscrisul nevalabil va putea fi considerat ca un început de dovadă scrisă.

Prin adoptarea acestei soluțiuni, legiuitorul dela 1804 a crezut că se va păstra egalitatea între contractanți, sub raportul probei, evitându-se pericolul ca partea, care ar deține singurul original, să se poată exonera prin ascunderea actului de îndeplinirea obligațiunilor sale (7). De altfel, legiuitorul însuși a căutat să limiteze aplicațiunea principiului numai la cazurile în cari ar exista un asemenea pericol. Dovada despre aceasta o găsim în faptul că ultimul alineat al art. 1325 c. civ. fr. (1179 c. civ. rom.) prevede o ipoteză în care instrumentul probatoriu rămâne valabil, chiar dacă n'a fost încheiat în numărul trebuitor de exemplare. Este ipoteza în care actul a și fost executat de semnatarul lui, și deci, când nicio fraudă nu mai este posibilă. În interpretarea acestui ultim alineat, înalta noastră Curte de Casație decide în mod constant că moștenitorii unui vânzător nu mai pot să se prevaleze de nulitatea din art. 1179 c. civ., dacă se dovedește de către cumpărător că autorul lor a executat convențiunea (8).

În sentința Tribunalului Ilfov, pe care o publicăm, excepțiunea de nulitate, invocată de reclamanti și dedusă din art. 1179 c. civ., este respinsă tot pe considerațiunea executării actului de către vânzătoare.

Vom remarca, în fine, că jurisprudența se silește să restrângă și mai mult aplicațiunea art. 1179 c. civ., cău-

tând să găsească mijloace de a valida actul dresat într'un singur original. Astfel s'a decis în Franța că un act sub semnătură privată, redactat într'un original, este perfect valabil, dacă părțile au avut grija să-l depună în mâna unui terțiu, însărcinat cu păstrarea lui (9). Prin întrebuițarea acestui mijloc, se păstrează și egalitatea de situațiune dintre contractanți, dorită de legiuitor, și în același timp se salvează și instrumentul probatoriu (10).

Cred că a sosit timpul să renunțăm, în mod complet și pe cale legislativă, la măsura edictată de art. 1179 din codul civil actual. Această măsură a putut să constituie o precauțiune, la data când s'a confecționat codul civil francez. Astăzi, însă, ea nu mai prezintă nicio utilitate și nu cadrează nici cu ritmul accelerat în care se desfășoară viața juridică de toate zilele. După părerea noastră, niciunul din motivele, cari au impus menținerea formalității multiplului original, în codul civil francez dela 1804, nu mai subsistă astăzi.

Grație culturei care a pătruns și pătrunde necontenit în straturile societății, fiecare individ este azi în măsură să-și dea seamă de valoarea semnăturii pe care o pune pe un act. Nu se mai poate susține astăzi, în mod serios, că cel care a semnat un singur exemplar dintr'un act sub semnătură privată, conținând o convențiune sinalagmatică, este presupus că a încheiat numai un simplu proiect de act. O asemenea prezumțiune este cu totul nefirească, întru cât este știut de toată lumea că, cine voește a supune perfectarea actului unei anumite condițiuni sau formalități, trebuie să spună acest lucru, în mod expres, în cuprinsul actului.

Pe de altă parte ce fraudă ar putea să comită, astăzi, partea contractantă care ar avea în mâinile sale unicul original al unui act sub semnătură privată? Ar mai putea un asemenea contractant să se exonereze de îndeplinirea obligațiunilor sale, ascunzând actul sau chiar distrugându-l? Credem că nu, întru cât legea actuală pentru accelerarea judecăților a prevăzut măsuri eficace și sancțiuni severe împotriva părții care, dovădindu-se că deține un act, refuză a-l înfățișa la ordinul instanței (art. 24—25 din legea accelerării).

Dar cea mai bună dovadă despre inutilitatea formalității prescrise de art. 1179 c. civ. o avem în faptul că, în materie comercială, unde ea nu există, nu i s'a resimțit lipsa de nimeni și niciodată.

În fine, nu este lipsit de interes să arătăm că cele mai multe dintre legiuirile moderne, cari au fost alcătuite în urma aparițiunii codului civil francez, nu conțin nicio dispozițiune asemănătoare celeia din art. 1325 c. civ. fr. Astfel în codul civil italian, spaniol, portughez și olandez nu vom întâlni nicio mențiune referitoare la formalitatea dublului original. În Germania și Austria, unde materia probelor este tratată în codul de procedură civilă, nu există nicio dispozițiune legală care să impună formalitatea multiplului original, pentru vreun fel de acte. Codul german de procedură civilă conține o serie de dispozițiuni asemănătoare celor cari figurează în legea noastră pentru accelerarea judecăților și cari sunt menite să facă cu totul inutilă formalitatea multiplului original. Paragraful 337 din codul de procedură civilă german prevede că partea

6) Ed. Bonnier, Op. cit., pag. 572 nota 1.

7) Planiol, Traité élém. II, nr. 1144.

8) Cas. I, Bulet. 1891, pag. 181.

9) Cas. fr. civilă, 10 Dec. 1884, Dalloz, 85, 1, 66. Sirey, 85, 1, 66.

10) Planiol și Ripert, Traité théorique et pratique de Droit civil français, VII, partea II nr. 1468.

care delin un act constatat de drepturi și obligațiuni reciproce poate fi silită să înfățișeze acel act în justiție. În caz de refuz, afirmațiunile făcute de partea adversă, cu privire la fondul dreptului, vor putea fi considerate de judecători ca deplin dovedite (paragraful 392) (11).

Ne place a crede că în noul cod civil, care se va aplica pe tot cuprinsul României Mări, nu vom mai întâlni dispozițiunea învechită și prea complicată pentru vremurile de astăzi, pe care o conține art. 1179 din actualul cod civil.

II. Cea de a doua problemă de drept, pe care o găsim tratată în sentința ce publicăm, este referitoare la valabilitatea vânzării cu pact de răscumpărare. Asupra acestei chestiuni vom avea mai puține observațiuni de făcut, întru cât legiuitorul din 1931, prin art. 4 din legea contra cametei, a prohibit cu desăvârșire vânzările cu pact de răscumpărare (12).

În speța soluționată de tribunal era vorba de o vânzare cu pact de răscumpărare, intervenită în anul 1921, deci la o epocă când nu exista nicio prohibițiune. Reclamanții din acest proces au susținut, totuși, că vânzarea cu pact de răscumpărare este nulă, fiindcă ascunde un contract pignorativ.

Interesant este faptul că, pentru dovedirea acestui contract pignorativ, reclamanții au înțeles să se refere, în primul rând, chiar la procedeul juridic ales de părți pentru atingerea scopului urmărit. Cu alte cuvinte, după o atare concepțiune, orice vânzare cu pact de răscumpărare trebuie să fie declarată nulă, numai pentru considerațiunea că ar putea să ascundă un contract pignorativ.

Este în afară de orice discuțiune că, operațiunea vânzării cu pact de răscumpărare a fost și este privită cu ochi răi de către legiuitor, din cauza fraudelor care se pot face la adăpostul ei. Pe lângă aceasta, nu trebuie să pierdem din vedere și faptul că vânzarea cu pact de răscumpărare prezintă în dreptul modern un caracter cu mult mai grav, decât acela pe care îl avea în dreptul roman. La Romani, cel puțin în dreptul clasic, vânzătorul, care își exercită facultatea de răscumpărare, nu devenea, ca astăzi, de drept proprietar asupra obiectului ce vânduse. El nu căpăta decât un simplu drept de creanță contra cumpărătorului, pentru a-l sili să-i retransmită proprietatea (13).

Oricare ar fi inconvenientele pe cari le prezintă în dreptul actual vânzarea cu pact de răscumpărare și oricât s'ar putea fraudă legea, la adăpostul acestor vânzări, credem că este exagerat ca în orice vânzare cu pact de răscumpărare să vedem numaidecât un contract pignorativ.

Existența contractului pignorativ trebuie dovedită în mod pertinent. De altfel, chiar vechiul drept francez care era atât de ostil acestor vânzări, impunea anumite dovezi celui care pretindea că, sub forma vân-

zării cu pact de răscumpărare s'ar ascunde un contract pignorativ.

Aceste dovezi ar fi putut să rezulte și din oarecare prezumțiuni, ca, de exemplu, modicitatea prețului sau situațiunea cumpărătorului, care și-ar fi făcut o profesiune din realizarea unor astfel de operațiuni, sau, în fine, împrejurarea că imediat după vânzare, cumpărătorul ar fi închiriat obiectul chiar vânzătorului care își rezervase facultatea de răscumpărare (14).

ALEXANDRU MINCULESCU,

Doctor laureat al facultății de Drept din București

Judecător de sedință la trib. Ilfov

JURISPRUDENȚA STRAINA REZUMATA

Curtea supremă din Polonia, 8 Noembrie 1932

Donatie. Acceptare de către un minor neautorizat. Nulitatea absolută a donației.

Donația acceptată de un minor neautorizat este isbită de o nulitate absolută. Nu se aplică acestor donații art. 1125, alin. 2 Cod. nap. (art. 952 cod. civ. rom.), după care persoanele capabile de a se obliga nu pot opune minorului, interzisului și femeii măritate, necapacitatea lor (Din Rev. trim. de dr. civ. din 1935, nr. 1, pag. 211).

NOTA. — Curtea supremă din Polonia îmbrățișează, prin decizia rezumată mai sus, soluția jurisprudenței franceze.

În doctrină chestiunea este discutată în Franța.

Într-o părere, donația acceptată de un minor, fără ca persoanele prevăzute de lege să fi acceptat pentru el, este o donație isbită de o nulitate relativă. Nulitățile de felul acesta sunt create pentru protecția incapacităților. Prin definiție deci nulitatea ce interesează trebuie să fie relativă (v. *Planiol, Ripert et Transbot, Traité pratique*, vol. V, nr. 376).

La această părere se raliază și *Josserand*.

Ilustrul profesor, în critica pe care o face jurisprudenței franceze, îi impută acesteia, că face o confuzie între forma necesară donației și fondul ei. Când minorul acceptă donația este vorba de capacitatea lui. Este vorba de o condiție de fond. Această condiție, când este lipsă comportă prin tradiție ca sancțiune o simplă anulabilitate. Nu se înțelege pentru ce la donație lipsa de capacitate ar comporta o sancțiune mai gravă (v. *Dr. civil, vol. III, nr. 1312*).

În părerea, că nulitatea este absolută, se invoacă neregularitatea donației.

A. *Colin* și *Capitant*, care îmbrățișează această părere, susțin că acceptarea trebuie să fie regulat făcută atât ea fond cât și ea formă. Art. 938 cod. civ. fr. vorbește de o donație „dûment acceptée”. Dacă ea nu a fost făcută cum cere legea, este imperfectă. Forma și fondul se găsesc unite inseparabil. Nu s'ar putea spune că acceptarea este regulată în formă, decât dacă

11) Formalitatea multiplului original subsistă încă în codul civil belgian, care a reprodus în întregime dispozițiunea din art. 1325 c. civ. fra. În Elveția s'a păstrat această formalitate numai în două cantoane și anume în cel de Fribourg și Neuchatel. Codul federal al obligațiunilor nu s'a ocupat de materia probațiunii, ci a lăsat-o pe seama diferitelor legislațiuni cantonale.

12) D. *Alexandresco*, încă din 1910 preconizase prohibirea vânzărilor cu pact de răscumpărare (Tratat de Drept civil, vol. X pag. 482 și nota).

13) *Girard*, Manuel, ed. 8 pag. 765 și urm.

14) *Planiol, Traité élém. II, nr. 2460*.

este valabilă în fond. Acceptarea regulată pentru minor nu apare deci numai ca manifestare de voință, ci și ca o cerință de formă (v. Dr. civil, vol. III, pag. 767).

Când minorul acceptă donația prin act autentic, forma actului este respectată. Ceea ce nu s'a respectat a fost numai că minorul a consimțit fără să aibă protecția cerută de lege. Nu este vorba deci de o lipsă de formă. Actul a avut forma cerută de lege. Lipsa este numai de fond, ea privind capacitatea minorului.

Dacă aceasta este lipsă din act, nulitatea nu poate să fie absolută. Ea nu va putea să fie invocată decât numai de minor. Se va aplica și acestei materii art. 952 cod. civ.

În doctrina franceză, ce împărtășește părerea că nulitatea este absolută, se trage un argument puternic în favoarea acestei păreri din art. 938 cod. civ. fr.

La noi acest articol a fost suprimat, când s'a făcut codul civil.

Un motiv în plus deci de a nu adopta la noi părerea că nulitatea arătată este absolută.

HARITON UDREA,
Magistrat

D-nii colaboratori ai Revistei sunt rugați a trimite manuscrisele scrise numai pe o singură pagină și la rânduri rare, nu dese. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază și nici nu se păstrează la redacție.

CATRE D-NII ABONAȚI

D-nii abonați ai Revistei sunt rugați stăruitor să achite abonamentul la timp, conform mențiunii de pe copertă, fără a aștepta alte înștiințări personale cari, pe lângă că sunt costisitoare, cer și timp.

Plata se poate face, fie prin mandat poștal direct la Administrația Revistei, str. Artei nr. 5 București, fie prin încasatorii noștri împuterniciți cari sunt: d. Mihail Stama pentru provincii și d. C. Petculescu pentru Capitală.

Când plățile se fac prin încasatorii noștri sus arătați, d-nii abonați sunt rugați să le ceară chitanțe, din chitanțierele purtând stampila administrației, pentru orice sume plătesc, iar când plățile ni se fac prin mandate poștale, trimițătorii sunt rugați să arate pe ce anume timp plătesc abonamentul indicând și nr. partidei din registrele noastre.

A apărut:

LEGEA SANITARA, cu toate modificările la curent și cu noua numerotare a articolelor, făcută de Ministerul Sănătății, (Biblioteca Legilor uzuale adnotate nr. 639).

Lei 60.

A apărut:

DESPRE PETIȚIUNEA DE EREDITATE ÎN DREPTUL COMPARAT, de d-l profesor Alex. Cerban, dela Facultatea de Drept din București.

Această lucrare ce formează una din materiile tratate la cursul său de doctorat este ultimul cuvânt asupra chestiunii alcătuind cea mai complectă monografie asupra materiei, așa încât, din cauza dezvoltării ce i s'a dat, va putea fi folosită nu numai de către studenți pentru examene, ci mai ales de către d-nii avocați și magistrați.

Conține 162 pagini și se află de vânzare la *Curierul judiciar* și la principalele librării. Prețul 140 lei.

CODUL FINANTELOR LOCALE de Romul G. Popp doctor în Drept, Avocat Raportor la Cameră la Legea, finanțelor Locale.

Cuprinzând:

LEGEA PENTRU ORGANIZAREA FINANTELOR LOCALE, publicată în Monitorul Oficial No. 88 din 14 Aprilie 1933, explicată și comentată, însoțită de desbaterile parlamentare, Expunerea de Motive, Avizul Consiliului Legislativ, Raportul dela Cameră și Senat discursurile subsecretarului de Stat dela Ministerul de interne și a Raportorului în Adunarea Deputaților, legile și jurisprudența în legătură cu finanțele locale și un Index alfabetic.

LEGEA ASUPRA CONTABILITĂȚII PUBLICE ȘI ASUPRA CONTROLULUI BUGETULUI ȘI PATRIMONIULUI PUBLIC.

LEGEA PENTRU PERCEPEREA ȘI URMARIREA VENITURILOR PUBLICE.

Prețul 150 lei

LEGEA PENTRU CONTROLUL AVERILOR ȘI REGULAMENTUL EI DE APLICARE comentată și adnotată de I. Gr. Periețeanu și Alfred Fulga.

Prețul 120 lei.

STUDII DE DREPT PROCESUAL CIVIL, de Sabin Moldovan președinte la Tribunalul Arad, Vol I, cuprinzând: Teoria funcțiunii jurisdicționale, Spiritul latin în procesul civil modern, Proba testimonială, Chemarea în garanție și Justitia trebuie să fie gratuită.

De vânzare la *Curierul Judiciar*. Prețul 100 lei.

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ, datorii eminentului nostru colaborator E. Cristoforeanu, avocat, doctor în drept dela Roma.

Această operă de mare actualitate umple un gol adânc simțit în practica judiciară prin valoarea materialului doctrinar și jurisprudențial ce oferă. În anexe legea și regulamentul contractelor de muncă și legea jurisdicției muncii. Un volum de peste 400 pagini.

Prețul 200 Lei.

LEGEA CONTRIBUȚIUNILOR DIRECTE, cu toate modificările la zi și cu noua numerotare a articolelor, făcută de Ministerul de finanțe, (Biblioteca legilor uzuale adnotate nr. 641),

Lei 40.